

POSTOJNSKI PREPIH

FEBRUAR 2023 137 LETNIK 17

OBČINA
POSTOJNA

Knjižnica je zakladnica neskončnega števila med knjižne platnice ujetih zgodb, pesmi, ilustracij ... Toda knjižnica ni le kraj, kjer si lahko izposodimo knjige. Med njenimi stenami (poleti pa tudi na knjižničnem balkonu) se odvijajo številne prireditve, saj je tudi lokalno kulturno-družabno stičišče. Omogoča širjenje obzorij, srečevanja in druženja ljudi, spoznavanje avtorjev in njihovih knjižnih del ter drugih umetnikov. V njenem večplastnem poslanstvu je tudi spodbujanje branja in vseživljenjskega učenja. Prepihov fotografski objektiv je v mesecu kulture ujel del postojnske knjižnične skupnosti, ki predano udejanja njeno kulturno, socialno, izobraževalno in informacijsko poslanstvo: Ksenijo, Nenada, Gordano, Matejo, Dartanielo – Dado, direktorja knjižnice Uroša, Polono in Jeleno.

Drage občanke, dragi občani,

zaključujemo mesec, v katerem smo v naši občini slavili kulturo v vsej njeni širini. Prejšnji teden tudi z etnografskim izročilom, ki ga zaznamuje pust s preganjanjem zime in klici dobrodošlice pomladi. Po dveh letih okrnjenega pustovanja v koronskem obdobju smo s toliko večjim veseljem pričakali bogato povorko v Postojni. Letošnja, že 50., zgovorno priča o tradiciji negovanja pustnih običajev na Postojnskem. Vedno znova se razveselim tudi glasnih kurentov, ki nas vsako leto obiščejo v občinski hiši. Ob mojem rojstvu, prav na pustni torek, so nas kurenti pozdravili celo v ptujski porodnišnici, zato imajo pust in kurenti v mojih očeh toliko večjo sentimentalno vrednost in sem tudi sam že večkrat za navdušenjem nadel ta mogočni kostum.

Čeprav smo mesec kulture zaključili norčavo, pa smo s kakovostnimi dogodki in ponudbo kulturnih vsebin pokazali spoštovanja vreden odnos do naše dediščine. Tako smo proslavljali v šolah, na vaseh in ne nazadnje na osrednji občinski proslavi v našem kulturnem domu. Z mislijo o krepitevi kulturnega programa v centru Postojne v pomladnih in poletnih mesecih pa se zaključujejo tudi prenovitvena dela zunanosti Kutinove hiše. Plato pred stavbo bo krasen prostor za manjše dogodke - koncerte, nastope ... Poleg tega bomo letos s kulturnimi vsebinami napolnili prostore stare porodnišnice, ki jih bomo od septembra do začetka prenove ponudili v namen začasnih razstav. Tam do konca šolskega leta še domuje vrtec, ki pa se bo čez poletje preselil v nove prostore.

Po obdobju pustnih zabav in pisanega dogajanja prihaja mesec, ki ga bomo v prvi vrsti posvetili ženskam. Začnemo z dnevom žena 8. marca in končamo z materinskim dnem. Drage dame, že sedaj vam iskreno čestitam za vaš praznik in vam želim, da bi naklonjenost in spoštovanje, ki vam ga na ta dan izkazujemo, občutile vsak dan v letu. Besede Saše Pavček s proslave ob praznovanju kulture so nam lahko lepa popotnica ter opomnik tudi za vsak naslednji praznik in vsak naslednji dan: "Vsak človek ima potrebo po pripadnosti in ljubezni. Je socialno bitje in se lahko zrcali le v drugem človeku. Ima potrebo po varnosti, spoštovanju, lepoti in samouresničitvi. Kje najti vse naštetto? V človeški duši."

Igor Marentič,
župan občine Postojna

Iz vsebine:

4

tema meseca:

Kultura za vse

11

tu živimo:

Cerkev sv. Janeza Krstnika v Štivanu

12

na obisku:

Mateja Kocman

Na naslovnici: kolektiv postojnske knjižnice: (v prvi vrsti, od leve proti desni) Ksenija Knafelc Ramič, Nenad Arizanović, Gordana Erdelja; (v drugi vrsti) Mateja Kalc, Dartaniela Stegel, direktor Uroš Mlinar, Polona Škodič in Jelena Bjelošević; fotografija: Foto Atelje Postojna.

POSTOJNSKI PREPIH Postojnski prepil je mesečno glasilo Občine Postojna in je namenjeno obveščanju občanov. • Postojna, februar 2023, leto izdaje 17, številka 137 • Naslov uredništva: Glasilo Postojnski prepil, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna; postojnski.prepilh@postojna.si. • Glasilo je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pod zaporedno številko 1249 ISSN2232-5298 • Postojnski prepil (Online) ISSN 2536-3905 • Izdajatelj in založnik: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna. • Za Občino Postojna: župan Igor Marentič. • Odgovorna urednica: Ester Fidel • Uredniški odbor: Alenka Čuk, Mateja Jordan, Marino Samsa • Urednica občinskih in oglasnih strani: Marina Rebec • Lektoriranje: Lidija Mlakar, razen strani Občine Postojna, oglasnih in promocijskih sporočil. • Grafični prelom: Rudolf Z d. o. o. • Tisk: Abakos, d. o. o. • Naklada: 6.400 izvodov. • Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Postojna in sredstev oglaševanja.

Sreča

Ob začetku leta smo si zaželeli veliko sreče, a ta je, kot pravi pregovor, opoteča. Lahko jo lovimo, a je ne ujamemo. Če so za nami pošteno naporeni dnevi, lahko začnemo preizpraševati svoj obstoj. So tesnoba, izgoravanje, pomanjkanje zadovoljstva le simptomi neke generacije ali smo v 21. stoletju res izgubili smisel za dobro in srečno življenje? Pa vendar so dežele, kjer je življenje lepo. Vsako leto izide t. i. poročilo o najsrečnejših državah; lani je na samem vrhu seznama že peto leto zapored pristala Finska. Nasploh se severne države stare celine redno uvrščajo na sam vrh seznama najsrečnejših držav. Spremenljivke v poročilu merijo občutek korupcije, svobodo, socialno podporo, prihodek in drugo. Države na vrhu lestvice so očitno našle pravi recept, da njihovi državljani ostajajo s svojim življenjem zadovoljni.

Močno dvomim, da v teh deželah koristijo več tradicionalnih simbolov, ki naj bi prinašali srečo. Nekateri po travniku iščete štiriperesne deteljice, drugi imate nad vrati pritrjeno podkev in se ob pogledu na dimnikarja primete za gumb. Ti skromni simboli se zdijo dokaj srčni v primerjavi z velikimi poslovnimi podvigi, ki prežijo na koncept sreče. Knjige, ki obljublajo preobrazbo človeka v srečnega, rastejo kot gobe po dežju. Presenetljivo protislovje je, da je bilo spisanih že toliko knjig o sreči, pa ljudje še kar niso srečni. Na voljo so številne študije, nesramno dragi tečajji, še politiki nam obljublajo reforme, na katerih naj bi temeljila naša sreča. Ljudje iščejo delo, ki jim bo v zadovoljstvo. Nič nenavadnega, saj bomo na delovnem mestu prebili kakšnih 80.000 ur svojega življenja. Nekatere raziskave sicer pravijo, da bi morali iskati smisel v svojem poklicu, ne pa sreče na delovnem mestu.

To, da je iskanje vsakodnevnega zadovoljstva razvema duha, nam predstavljajo tudi zanimivi podatki s prestižne Univerze Yale v ameriškem Connecticutu. Ko je pričela kognitivna znanstvenica Laurie Santos pred petimi leti predavati svoj predmet *Psihologija in dobro življenje*, ga je obiskovala skoraj četrtina vseh dodiplomskih študentov univerze. Skrb, da bi kljub brezskrbni karieri ostali nesrečni, je očitno velika. Santosova pravi, da nas

naša intuicija prepričuje, kaj bi nas lahko razveselilo, a hkrati pošteno zavaja. Ko dobimo tisto, kar nas veseli, to čez čas prehitro izgubi svoj učinek. Tako vedno iščemo nekaj novega, nov odmerek, ki bi nas povzdignil. Podatki pravijo, da bomo preprosto srečnejši po sprehodu ali klicu prijatelja, a hkrati nas z vseh koncev prepričujejo o nekem drugem pravem receptu za srečo. Vse te informacije je težko prečistiti, razlaga predavateljica.

Težko pojasnimo, kaj je občutek sreče, saj je tako izmuzljiv, edinstven in pri vsakem svojstven. Ne da se ga prisiliti. S srečo je tako kot s fotografijo, zgodi se v danem trenutku, in če zajame njegovo bistvo, se zapiše v naš spomin. Lahko jo skušamo obrazložiti z dopaminom, serotoninom, endorfini in oksitocinom. Ko poznamo hormone ugodja, lahko poiščemo bližnjice. Toda premnoge so le kratkoročna rešitev. Kozarec alkoholne pijače nas po naporinem dnevu sprosti, slabega počutja pa ne odpravi.

Bi res morali stremeti k sreči od jutra do večera? Življenje ima vzpone in padce, sreča je torej le del celotnega življenjskega cikla. Če ne prebrodiš težkih trenutkov, kako se boš potem zavedal srečnih? Danes igrajo veliko vlogo v naših življenjih družbena omrežja, a predstavljajo izkrivljeno sliko nenehnega užitka in popolnosti. Saj popolnost je sreča, mar ne? Pomembno je prepoznati, da so to le nedosegljivi ideali.

Ne moremo biti srečni stalno, a je prav, da svoj čas cenimo. Specialistka psihiatrije in psihoterapije dr. Anica Gorjanc Vitez pravi, da moramo razmisliti, kaj si želimo sami in pri tem naj ne čakamo na druge. Kot dodaja, nikakor ne smemo dati 'daljinca' za upravljanje sebe v roke drugim. Neizmereno srečo nam lahko prinaša veliko stvari. Za nekatere je to rojstvo otroka, za druge raziskovanje neodkritih koticov. To so lahko najbolj enostavne reči – prvi poletni skok v morje, druženje s prijatelji ali poslušanje odlične skladbe. Srečo moramo poiskati sami. Največkrat se skriva v malenkostih.

Besedilo in fotografija: Jaka Zalar.

Kultura za vse

Kultura osmišlja in plemeniti tako življenje posameznika kot skupnosti, doživljanje njenih številnih in raznolikih obrazov pa je povsem osebno. Vsak od nas si v širokem spektru ponudbe lahko postreže s tistim, kar se ga najbolj dotakne in obogati njegov notranji svet. Čeprav pogosto slišimo, da se »na Postojnskem nič ne dogaja«, s tokratno temo dokazujemo prav nasprotno. Kultura, naj si bo to koncert, predstava, razstava ali »samo« dobra knjiga, je kljub številnim izzivom in težavam organizatorjev na dosegu, samo dvigniti se je treba in si jo vzeti.

Občinski kulturni hram

Kulturni dom (KD) Postojna kot osrednja kulturna ustanova v občini mora občanom oziroma obiskovalcem zagotavljati kakovostne in raznolike vsebine. Tega se na Občini zavedajo, zato (kot pravijo) tudi v bodoče načrtujejo pestro in bogato delovanje na področju kulture. »Ne glede na način organizacije je naša skupna prioriteta razvoj kulture in vseh priložnosti, ki jih to področje zajema,« pravi **direktorica občinske uprave Marina Rebec** in tako odgovarja na pomisleke nekaterih svetnikov o aktualni organizaciji delovanja KD.

Kot je namreč znano, so lani vsebinsko – programsko delovanje Kulturnega doma (zaradi po njihovem mnenju nezadovoljivih rezultatov prejšnje ekipe) prenesli na Občino, s stavbo pa še naprej upravlja Zavod Znanje Postojna. O razpisu za vodjo

KD torej vsaj za zdaj ne razmišljajo. »Občina Postojna razpolaga z ustreznim kadrom, ki skrbi za programsko vodenje Kulturnega doma Postojna. Pri tem sodeluje tudi z zunanjimi izvajalci, ki opravljajo ostala dela, potrebna za izvedbo dogodkov v kulturnem domu.«

Na Občini poudarjajo predvsem boljšo prodajo gledaliških abonmajev v aktualni sezoni, saj se je števila v primerjavi s prejšnjo podvojila. »Zavod Znanje trenutno nima na voljo kadra, ki bi prevzel te naloge, in bi moral torej zaposliti nove ljudi, Občina Postojna pa že ima ekipo, ki uspešno vodi kulturni dom,« pravi **župan Igor Marentič**. Dodaja še, da pri oblikovanju in prodaji abonmajev računajo tudi na Javni sklad za kulturne dejavnosti (JSKD).

Na sodelovanje JSKD in lokalnih kulturnih društev računajo tudi v naslednji sezoni, ko nameravajo še

okrepiti povezave s šolami in vrtci in tako napolniti dom tudi v dopoldanskem času. »Pripravili smo ponudbo dogodkov za šole, a pride v poštev za prihodnjo pomlad in jesen,« pravijo in tudi za prihodnje mesece napovedujejo obogatitev dogajanja. »Program se redno dopolnjuje in nadgrajuje. Prav v zadnjem tednu smo dodali za to sezono še precej komercialnih dogodkov: dva koncerta, tri gledališke predstave in kino.«

Poleg kadrovske podhranjenosti ovirajo kakovostnejše delo Kulturnega doma še nezadostni tehnični pogoji, iztrošenost in neurejenost

stavbe ter pomanjkanje finančnih sredstev, ki bi omogočila izvedbo dodatnih kulturnih vsebin. Dom zaradi dotrajane in manjkajoče infrastrukture ne more gostiti tehnično zahtevnejših prireditev. »Občina Postojna nima predvidenih lastnih sredstev za prenovu KD, si pa za to prizadeva in je pripravljena ter spremlja primerne priložnosti oziroma razpise, ki bi bili lahko primerni za tovrstne investicije,« še pravi Marina Rebec.

V nedavnem projektu Spodbuditev kulturnega utripa v regiji so v dvorano sicer namestili novo platno, lučno tehniko, projektor in video

»Občinska« ekipa, ki skrbi za program Kulturnega doma Postojna, želi še bolj okrepiti povezave s šolami in vrtci.

predvajalnik, kar bo omogočalo izvedbo vzgojno-izobraževalnega programa Filmarija za filmsko vzgojo otrok in mladine.

Ekipe KD že snuje program za Poletni utrip Postojne. Na njem se bodo tudi v letošnjem juliju in avgustu zvrstili različni kulturni, športni, zabavni in izobraževalni dogodki. Ob tem poudarjajo, da je Občina Postojna ena redkih, ki za poletno dogajanje nameni tako veliko denarja, saj mesec in pol trajajoči festival pomeni velik finančni in organizacijski zalogaj. Tudi letos bodo poskrbeli za vse okuse.

Na Občini si želijo oživiti s kulturnimi prireditvami še Tržaško ulico. »Skupaj z ostalimi deležniki, ki sooblikujejo lokalno dogajanje, si bomo prizadevali, da se nekatera prizorišča v prihodnje preselijo na omenjeno ulico, saj izraža poseben čar in vzdušje mestnega središča. S tem bomo tudi Tržaški ulici načrtno in skrbno dodajali kulturni pridih, ki bi lahko očaral domačine in bi bil privlačen za vse obiskovalce našega mesta.«

Kot še dodajajo, se skupaj z italijansko kulturno ustanovo prav zdaj prijavljajo na razpis za javna sredstva za kulturni program. Z njim bi v prihodnjem letu lahko pripeljali več (tudi mednarodnih) vsebin na različne lokacije v centru Postojne.

Najbolj navdušujoč muzej krasa na svetu

Notranjski muzej Postojna s svojo stalno in občasnimi razstavami, postavitvami in dodatnimi vsebinami predstavlja pomembno kulturno in turistično točko tako v občini kot širše. Po svoji viziji želi postati najbolj navdušujoč muzej krasa na svetu ter ambasador kulture in zgodovine krasa z najbolj inovativnim pedagoškim programom in drugimi, smiselno izbranimi muzejskimi dejavnostmi.

Obisk muzeja se je v zadnjih letih močno povečal, ugotavlja **vodja Tina Poljšak**. To pripisuje v prvi vrsti pridobitvi novih prostorov in celostno zasnovani stalni razstavi.

»Muzej se je močno približal obiskovalcem s pomočjo interaktivnih vsebin za otroke in odrasle,« pravi vodja. Prepoznavnost ustanove ocenjuje kot dobro in hkrati meni, da je na tem področju mogoče narediti še marsikaj. Pomembno je, da se posvečajo vsem ciljnim skupinam. »Letos pripravljamo kar nekaj vsebin, v katere bomo vključili lokalno prebivalstvo. Izziv nam predstavlja tudi lokacija muzeja, saj jo še zdaj kak Postojnčan zamenja in pride na Inštitut za raziskovanje krasa,« komentira odmaknjenost od središča Poljšakova.

Največji izziv za muzealce še vedno predstavlja hramba večjih predmetov kulturne dediščine. Priložnost za ureditev zaprtih in varovanih prostorov vidijo v sosednjih stavbah, zato čakajo na postopek za spremembo lastništva, dolgoročno pa si želijo te predmete predstaviti v zunanjih oglednih depojih in jih z digitalizacijo približati najširši javnosti. Razstavne prostore bi tako razširili tudi na dvorišče muzeja, prostor pa bi izkoristili še za kulturne dogodke – razstave, koncerte, delavnice in srečanja.

Alarmantno stanje zamakanja strehe in razpadanja severne fasade bo z adaptacijo rešeno še v letošnjem letu, saj je Občina Postojna od Ministrstva za kulturo prejela milijon 660 tisoč evrov sredstev za izvedbo projekta »Kul(turizem) kot generator razvoja destinacije«. Projekt v skupni vrednosti 2,1 milijona evrov bo omogočil investicijo in v naslednjih treh letih nadgradil program, vsebine in ponudbo tako v samem muzeju kot tudi širše, v občini in regiji. »Predvsem se veselimo dopolnjenih vsebin v neizkoriščenih kletnih prostorih muzeja,« pravi Tina Poljšak. Posebno mesto v zunanjih oglednih depojih pa bo dobila tudi jamska Lokomotiva Montania 803.

Po mnenju vodje se mora Notranjski muzej Postojna v prihodnosti posvetiti tudi bogatenju svojih zbirk ter zvišanju standardov restavriranja, dokumentiranja in predstavitve premične dediščine. »Želimo si obogatiti digitalne

Notranjski muzej Postojna je pomembna kulturna in turistična točka naše občine in regije. »Muzealci« (na fotografiji ni Alenke Čuk) si prizadevajo utrjevati njegovo poslanstvo.

vsebine in urediti zbirke z inventarizacijo oziroma re-inventarizacijo predmetov, kar bo lahko tudi podlaga za nove raziskovalne in razstavne projekte. Izobraževalno delo pa želimo razširiti na druge ciljne skupine in s tem povečati obisk muzeja.«

Letos bodo v muzeju pripravili tri avtorske razstave z delovnimi naslovi: Sprehod po Tržaški (zunanja razstava), Ledena doba II in Rock Postojna. Postavili bodo tudi priložnostno razstavo z akademskim slikarjem Milenkem Hočevarjem, gostili razstavo o razvoju avtoceste in imeli dve gostovanji v drugih muzejih. Načrtujejo tudi Otroški festival krasa in druge gostujoče delavnice na lokalnih prireditvah.

Mestna dnevna soba

Knjižnica Bena Zupanciča Postojna že dolgo ni več samo prostor za izposojajo knjig, pač pa kulturni in

informacijski hram, ki prinaša dodano vrednost kakovosti bivanja. Poleg izjemne vloge na področju razvoja bralne kulture in bralne pismenosti, domoznanskih dejavnosti in virtualne knjižnice postaja vse pogostejše tudi prizorišče različnih dogodkov – razstav, predstavitev, predavanj in pogovorov.

Knjižnica ima poleg postojnske še enoto v Pivki, hkrati pa je ena redkih tovrstnih slovenskih ustanov s potujočo knjižnico. Kot opaža **direktor Uroš Mlinar**, se je njena tradicionalna vloga z večjo mobilnostjo prebivalstva v zadnjih desetletjih spremenila. »Bibliobus je še vedno nepogrešljiv za starejše krajanje po vaseh, po drugi strani pa je dobrodošel pri delu podružničnih šol in vrtcev. Želimo si obiskovati tudi druge ustanove in podjetja, kar je za zaposlene lahko korak k znanju, kakovostni sprostitev ali pa skrb za mentalno zdravje in kondicijo,« še meni direktor knjižnice.

Za zadovoljstvo obiskovalcev »mestne dnevne sobe« skrbi kolektiv Knjižnice Bena Zupanciča Postojna (na fotografiji ni Tatjane Baraga).

Njena posebnost je tudi enkratna vpisnina namesto letne članarine.

Po odprtosti, prostorih, opremi in kadrovski zasedenosti izpolnjuje postojnska knjižnica le minimalne standarde, vseeno pa ostaja najdostopnejša kulturna ustanova. »Knjižnica ni samo branje in izposoja knjig; to pove pogosto uporabljena fraza, da predstavlja dnevno sobo mesta ali kraja,« pravi Mlinar. »Pri-zadevamo si, da so vsebine dostopne čim večjemu krogu naših uporabnikov, s prireditvami za odrasle, mladino in otroke pa želimo biti promotorji branja, znanja, kritične misli, ustvarjalnosti in kulture,« poudarja direktor. Poleg omenjenega pri izboru vsebine prireditve dajejo prednost tudi temam in gostom iz lokalnega okolja. »V tempu sodobnega bivanja, ki prinaša vse več digitalnih in informacijskih dražljajev, bodo morale knjižnice prihodnosti odigrati svojo vlogo tudi v procesu ohranjanja duševne kondicije in mentalnega zdravja,« je prepričan Uroš Mlinar. »Pritiski informacijske dobe na naše možgane so vse večji – naše delo v prihodnosti bo, da se lokalnemu okolju zagotovi hram dobre kulture ter kakovostnih in preverjenih informacij,« je prepričan Mlinar.

Zato bojazni za zaton klasičnih knjig po njegovem mnenju ni, se pa zaveda, da knjižnica ne more obstati brez digitalnih vsebin. »Danes največ truda vlagamo v posodobitev z radio frekvenčnimi identifikatorji (RFID) ter nato uvedbo knjigomatov za vračilo gradiva in knjižničnih paketomatov za izposajo rezerviranega gradiva.« V končni fazi bodo nekatere knjižnične storitve mogoče 24 ur na dan, tudi izven delovnega časa knjižnice.

Projekt opremljanja knjižnične-ga gradiva z RFID čipi že poteka v osrednji knjižnici. »Delo je kar obsežno, saj je treba opremiti in računalniško povezati 90.000 enot gradiva. Vzporedno iščemo še možnosti sofinanciranja za nakup knjigomatov in ostale opreme,« pravi Mlinar. Upa, da bi do konca prihodnjega leta lahko vzpostavili 24-urno vračilo in izposajo rezer-

viranega gradiva ter pričeli z RFID posodobitvijo enote v Pivki.

V naslednjih treh letih bi radi del knjižnice tudi prostorsko posodobili oziroma zamenjali oddelka za otroke in mladino ter čitalnico. »Tako bi čitalnica lahko uporabljala tudi teraso, z zamenjavo pa bil del knjižnice postal dostopen za invalide in otroške vozičke,« razlaga Mlinar in ob tem računa na teraso tudi kot na dodaten prostor za kulturne dogodke. Z vsemi drugimi posodobitvami želijo iti seveda v korak s časom. »Pa mogoče je res čas, da knjižnici vrnemo ime Mestna knjižnica Postojna, kot se je imenovala nekoč,« zaključuje Uroš Mlinar.

(Ne le) mladinska kultura

Mladinski center Postojna (MCP) pokriva področje mladinske in alternativne kulture in je z organizacijo gledaliških in lutkovnih predstav, koncertov, razstav, literarnih in filmskih večerov ter festivalov v 25 letih delovanja postal eden ključnih oblikovalcev kulturnega dogajanja v občini. Kljub bolj ciljni usmeritvi zagotavlja center vsebine za vse starostne skupine. Oblikovalci programa (aktivno jih pri njem sodeluje okoli 15) se lahko pohvalijo kar z 800 kulturnimi dogodki v zadnjih 15 letih.

Osnovni vodili za pripravo kulturnega programa sta kakovost in izvirnost izvajalcev. Pomemben poudarek dajejo izvajalcem, ki predstavljajo odmik od »mainstream« glasbene produkcije ter hkrati izstopajo na področju ustvarjalnosti in svežih pristopov.

MCP kot središče in stičišče ustvarjalnih mladih želi širiti njihova kulturna obzorja, s festivalom Zmaj 'ma mlade pa tudi ostalega občinstva v lokalnem okolju. **Programski koordinator MCP-ja Samo Vesel** si ne dela iluzij, da s festivalsko ponudbo zadovoljujejo prav vse potrebe prebivalcev in obiskovalcev, a meni, da tudi po 25 letih še vedno prinašajo v prostor vsebine, ki jih sicer nihče drug ne bo. »To bomo počeli še naprej, seveda pa je prihodnost Zmaja v veliki meri

Pri oblikovanju programa Mladinskega centra Postojna aktivno sodeluje zagnana ekipa mladih.

odvisna tudi od finančnih možnosti,« opozarja. Veliko rast stroškov v zadnjih letih so nekako obvladali z uspehom na razpisu Ministrstva za kulturo, a to ob stagnaciji ali celo upadanju stalnih in stabilnih virov ne bo dovolj, se boji Vesel.

Selitev osrednjega prizorišča na parkirišče za Občino ocenjujejo organizatorji kot dobro potezo, celo nadgradnjo. »Prizorišče je bistveno bolj intimno, obvladljivo in prijetno tudi pri manj obiskanih prireditvah. Lani smo se končno vrnil na Tržaško cesto in Trg padlih borcev, kar bi po našem mnenju morala storiti tudi Občina z delom svojega festivala,« še meni Vesel in se zaveda, da takšne poteze predstavljajo določeno tveganje.

Vesel uvršča med najpomembnejše dosežke centra reden kulturni program, glasbeno produkcijo in dva festivala. Ob festivalu Zmaj 'ma mlade sodelujejo še pri organizaciji mednarodnega festivala drugačne glasbe v Trnju. Glavni izziv, predvsem v pokoronskem času, predstavljata po njegovih besedah tako manjši obisk prireditve kot pritok mladih ustvarjalcev in prostovoljcev.

Zadnjih sedem let prav MCP s projektom »Poletni kino eksperiment« oziroma projekcijami kakovostnih, večinoma nekomercialnih slovenskih in tujih filmov v poletnem času zapolnjuje vrzel na področju filmske umetnosti v občini. »Projekcije so enkrat tedensko od druge polovice junija do začetka septem-

bra, novega vira financiranja pa ni na vidiku, zato kakšnih velikih sprememb ne načrtujemo,« pravi koordinator MCP-ja. Obisk kina, kjer si obiskovalci v dobrem vzdušju ob napitku in pokovki lahko ogledajo odličan film, iz leta v leto raste. Tako kot pri drugih poletnih prireditvah pa je obiskanost odvisna predvsem od vremena.

V prihodnosti želijo v MCP povečati predvsem dejavnosti na področju izobraževanja mladih in glasbene produkcije, saj sta se izkazali kot izjemna motivacija za mlade in gonilo njihove ustvarjalnosti. Center sicer nudi mladim avtorskim zasedbam in posameznikom v opremljeni glasbeni vadnici še prostor za vadbo in ustvarjanje.

Pomemben del izobraževanja predstavlja po Veselovem mnenju tudi koncertni program. Mladi lahko spoznavajo tudi tiste glasbene zvrsti, ki jih sicer na radiu ne bodo slišali, hkrati pa sodelujejo pri pripravi in izvedbi dogodkov. »Vseka kor zagovarjamo izobraževanje in učenje z izkušnjo in prakso, včasih pripravimo tudi kakšno specifično izobraževanje. Glede na »sceno« v občini menimo, da je premike in napredek opaziti na vsakem koraku, tako na področju vzpostavitve novih, avtonomnih kulturnih prostorov kot bogatega glasbenega ustvarjanja vrste svežih glasbenih zasedb,« je optimističen programski koordinator MCP.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografije: Foto Atelje Postojna in Valter Leban.

2. redna seja: Komac namesto Marentiča

25. januarja so občinski svetniki na drugi redni seji Občinskega sveta Občine Postojna potrdili nadomestnega člana sveta ter imenovali člane Statutarno pravne komisije, Nadzornega odbora in še treh drugih odborov. Preostali del seje so namenili razpravi o kakovosti pluzenja snega ob izrednih razmerah v januarju, prostorski stiski in Telemachovem oddajniku v Studenem.

Na 2. redni seji Občinskega sveta se je izpopolnila slika članov sveta z mandatom do leta 2026. Na seji so namreč potrdili nadomestnega člana **Oskarja Komaca z Liste Mi znamo**. Ta je 10. januarja s pisno izjavo sprejel svetniško funkcijo. Spomnimo, da je bil v občinski svet izvoljen tudi **Igor Marentič**. Funkciji svetnika in župana nista združljivi, Marentič je sprejel slednjo.

Sledilo je imenovanje stalnih delovnih teles sveta in nadzornega odbora Občine Postojna. V Odboru za gospodarstvo, kmetijstvo, turizem in finance so **Oskar Komac, Andrej Poljšak, Nejc Natlačen, Samo Vesel, Denis Smiljanič,**

Katja Čehovin in Bernard Lampe. Odbor za družbene dejavnosti sestavljajo **Nataša Režek Donev, Tomislav Tiringer, Jožica Kobal, Tanita Čamdžić, Anita Knez, Dominik Derenčin in Viktorja Kukanja**. V Odbor za okolje in prostor so bili imenovani **Tanja Dekleva, Tadej Smrdel, Špela Elizabeta Koblar Habič, Martin Miklavec, Aljaž Merše Vičič, Boštjan Bole in Tamara Bizjak**. V Statutarno pravni komisiji so **Miriam Komac, Maja Korošec, Ula Tomaduz, Tea Konrad, Robert Pavšič, Barbara Cetin in Ivanka Širca**. Nadzorni odbor Občine Postojna pa sestavljajo **Andrej Bratož, Primož Krnel, Karmen Godec, Edvard**

Oražem, Stanko Markovčič, Tina Bruno in Radoš Sluga.

Pobude in vprašanja

Svetniki so drugi del seje namenili pobudam in vprašanjem. **Anita Knez (TeK za napredek)** je podala pobudo, da se poišče primernejše prostore za Društvo invalidov Postojna. To se je pred nekaj leti preselilo iz zdravstvenega doma v pritličje Primorke. Župan je ob tem izpostavil še nekaj društev, ki bi jim želeli omogočiti druge prostore, pri tem pa kot možni nadomestni lokaciji omenil staro porodnišnico in Kutinovo hišo. Svetnica Knez je omenila še Telemachov oddajnik v Studenem, za katerega trdi, da nima gradbenega in uporabnega dovoljenja. Marentič ji je prikimal ter dodal, da stoji na kmetijskem zemljišču, in obrazložil, da občinski in državni inšpektorji pristojnost prelagajo drug na drugega. Pozanimala se je še o pluzenju ob močnem snežnem metežu v mesecu januarju. Župan je pojasnil, da so bile vse službe na delu, raz-

mere pa izredne. **Tea Konrad (TeK za napredek)** je zaprosila še za objavo prednostnega seznama zimske službe in izvajalcev pluzenja po vaseh in lokalnih cestah.

Denisa Smiljaniča (TeK za napredek) je zanimala možnost za prenos občinskih sej na občinski spletni strani. Video po statutu ni obvezen, zagotoviti morajo tonski zapis. Sicer pa je zunaj razpis za dveletno snemanje sej, je odgovoril Marentič. **Samo Vesel (Lista za mlade)** je pozdravil prijavo na razpis, da se pridobi sredstva za obnovo stare porodnišnice, a ga je zmotila zamisel o vselitvi Ljudske univerze, da bi tako pridobili prostor za učence Vilharjeve šole. Župan je dejal, da je šlo le za »brainstorming s člani sveta šole, kje in kako bi reševali trenutno krizno situacijo«. Dodal je, da se bodo otroci iz stare porodnišnice letos preselili v novozgrajeni vrtec. Kaj bo s tamkajšnjimi izpraznjenimi prostori, pa trenutno še ni jasno.

Jaka Zalar

Priznanja za jubileje naših obrtnikov

Zadnji petek v januarju je bilo v Kulturnem domu Postojna tradicionalno srečanje obrtnikov in podjetnikov Območne obrtno-podjetniške zbornice Postojna. Na njem so podelili jubilejna priznanja svojim dolgoletnim članom iz postojnske in pivške občine. Slavnostna prireditev je obeležila 44-letnico delovanja zbornice, ki ohranja, povezuje in združuje pomemben segment obrtništvu in podjetništva na našem območju ter pripomore k skupnemu razvoju in rasti tako v regiji kot tudi širše.

Članstvo v zadnjih letih sicer upada, ker se starejša generacija upokojuje, mladi pa se manj odločajo za nadaljevanje družinskih obrti. Ne čutijo toliko pripadnosti, ker se tudi sodobni način življenja in razmišljanja naglo spreminjata in jih vodita na različne izobraževalne poti in drugačna delovna mesta.

Območna obrtno-podjetniška zbornica Postojna je podelila svojim članom priznanja za leta 2020, 2021 in 2022.

Uvodni nagovor je imel **predsednik Območne obrtno-podjetniške zbornice Postojna Franci Šemrl**. Poudaril je pomen in vlogo njegovega delovanja ter se obenem zahvalil vsem prejemnikom za njihovo dolgoletno delo in vztrajnost. Ker sta v zadnjih dveh letih zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja koronavirusa srečanja odpadli, so bila letos podeljena priznanja za leta 2020, 2021 in 2022.

Naj naštejemo prejemnike jubilejnih priznanj z najdaljšim stažem. V letu

2020 je svoje 40-letno delovanje zaokrožilo podjetje **Natlačen transport, d. o. o. – logistične storitve z Velikega Ubeljskega**, kjer se že tretji rod ukvarja s prevozništvom. Priznanje je prejel direktor **Aleš Natlačen**, sicer tudi podpredsednik postojnske zbornice. 40-letni jubilej pa je praznovalo tudi družinsko podjetje (čistilnica, pralnica, trgovina) Grže – **Trgovina in storitve, d. o. o. iz Postojne**.

Iz postojnske občine so v letu 2021 obeležili svoje 35-letno delovanje **Vojko Adamič, s. p. – avtoprevo-**

zništvo in vulkanizerstvo iz Hrenovic, Žensko frizerstvo Mira Pozderec, s. p. iz Postojne in Senčila Stojan Premrl, s. p. iz Predjame.

V drugem delu srečanja je v predstavi Striptiz nastopal priljubljen komik Matjaž Javšnik. V odlični monokomediji se je sprehodil skozi vse slovenske značilnosti in posebnosti, ki nas kot narod delajo posebne tudi v evropskem merilu.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Višja šola obuja spravilo lesa z gozdarsko žičnico

Višja strokovna šola Postojna je ob letošnjih informativnih dnevih predstavila svoje tri študijske programe; letos želijo zagnati še nov program za izpopolnjevanje Projektant/projektantka spravila lesa z gozdarsko žičnico. Za Strojništvo je še vedno največ zanimanja, privlačnost njihovega najstarejšega programa Poslovni sekretar pa bi lahko izboljšali z drugačnim nazivom.

Na Višji strokovni šoli Postojna so si v tem letu zastavili visoke cilje. Pripravili so nov študijski program za izpopolnjevanje na področju višjega strokovnega izobraževanja.

Vodja programskih področij Slavko Božič pravi, da je postojnska šola »edina akreditirana za študijski program Gozdarstvo in lovstvo. Kot taki smo dolžni spremljati dogajanje na tem področju. Napredek traktorskega spravila lesa in strojne sečnje sta pred več kot 30 leti povzročila, da se je zanimanje za delo z gozdarskimi žičnicami zmanjšalo.« Dodaja, da dobiček še vedno prevladuje nad odgovornim gospodarjenjem z gozdovi. V predlogu so zapisali, da je takšno spravilo lesa z vidika

ohranjanja gozdnega ekosistema ustrežnejše, v varovanih gozdovih pa edino strokovno ustrezno. Dolgoročno gledano nudi delo z gozdarskimi žičnicami konkurenčnost, rešitve na strmih predelih in pri spravilu lesa ob sanacijah po naravnih nesrečah. Strokovnjaki so si bili enotni, »da je treba načrtovanje in projektiranje spravila lesa z gozdarskimi žičnicami znova oživiti in spraviti na inženirsko raven.« Program je naravnan izrazito praktično, trajal bi približno pol leta. Trenutno so v fazi imenovanja predavateljev, zagnati ga želijo že oktobra.

Višja strokovna šola že 20 let deluje kot organizacijska enota Šolskega

Na Višji strokovni šoli Postojna bodo jeseni uvedli nov program za izpopolnjevanje Projektant/projektantka spravila lesa z gozdarsko žičnico.

centra Postojna. Največ zanimanja je za program Strojništvo, ki ga v dveh letnikih obiskuje več kot sto rednih študentov. Po 17 jih v vsakem letniku spremlja predavanja Gozdarstva in lovstva. V gozdarskih podjetjih pravijo, da iščejo inženirje, toda »jih je zelo težko najti. Službe so, jih čakajo, vse pa je odvisno od njih samih.« Manjši vpis je na izrednem študiju. Božič vidi razloge pri podjetjih, ki zaposlenim ne pomagajo več v takšni meri, kot so v preteklosti, študij pa je seveda plačljiv. »Mogo-

če so tudi v svojih delovnih procesih preobremenjeni.« Njihov najstarejši program je Poslovni sekretar, ki bi ga bilo vredno preimenovati. Nekateri še vedno mislijo, da je to le tajnica, ki kuha kavo in dviguje telefon, pravi Božič. Podjetja bi morala prepoznati, da je to »vodja poslovnih in tehničnih projektov«. S pridobljenimi kompetencami je lahko prava oseba za razbremenitev inženirjev.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Matej Škrlič.

Učitelji brez zbornice, pouk tudi na hodnikih

Prostorska stiska v šolah na Postojnskem se stopnjuje; najbolj kritično je trenutno na OŠ Miroslava Vilharja in na OŠ Prestranek, kjer pouk poteka celo v učiteljski zbornici oziroma na hodniku. Rešitev za premostitev težav je zato treba najti čim prej, Občina pa že načrtuje investiciji, ki bosta prenatrpane šolske prostore sprostili vsaj za nekaj naslednjih let. Gradnja šolskega prizidka na Prestranku bi se lahko začela v naslednjem letu, Občina pa že ima tudi idejni projekt za novogradnjo šole za otroke s posebnimi potrebami. Žal ta še ne bo zrasla tako kmalu, saj brez pomoči države ne bo šlo. Pomanjkanje prostora na šoli v Bukovju nameravajo rešiti s postavitvijo prizidka.

Projektna dokumentacija za prizidek z manjšo telovadnico, pomožnimi prostori in učilnico ob stavbi **podružnične šole v Bukovju** bo pripravljena še letos, zagotavlja **župan Igor Marentič**. Kot je pojasnil, nameravajo v novo stavbo preseliti tudi šolo in vrtec iz Studenega, kar sicer nekaterim staršem tamkajšnjih otrok ne ustreza. Zadeva še ni dorečena, na Občini pa si vseeno želijo, da bi v varstvo v Bukovje vozili vsaj predšolske otroke.

Najtrši oreh za občinsko vodstvo trenutno predstavljajo razmere na

Osnovni šoli Miroslava Vilharja, saj tam poleg 710 otrok v rednem programu obiskuje pouk tudi 70 učenk in učencev s posebnimi potrebami. Zagato pomanjkanja prostora na šoli rešujejo s poukom v zbornici in knjižnici, a ker trajnejše rešitve ni pričakovati prej kot v dveh ali treh letih, morajo na Občini hitro poiskati drug izhod.

Župan zatrjuje, da so za preselitev petih oddelkov pretresli več možnosti – od stavbe Ljudske univerze do Kutinove hiše in stare porodnišnice, a žal nobena ne pride v poštev. Zato

napoveduje nadaljevanje pogovorov in misli, da bodo začasne prostore v samem centru mesta lahko zagotovili do konca februarja.

Nova investicija je po sedanjih ocenah vredna okoli šest milijonov evrov. Z njo se bodo sprostili tudi trije razredi na **OŠ Antona Globočnika**, kjer poleg otrok s posebnimi potrebami gostijo tudi en oddelek vrtca; ta se bo kmalu preselil v novozgrajeno desetoddelčno vrtčevsko stavbo v neposredni bližini.

Šola s **prilagojenim programom nižjega izobrazbenega standarda ter posebnim programom vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami** na »Vilharju« obiskujejo otroci iz cele regije, zato Občina računa na pomoč države. Po županovih besedah je premier Robert Golob ob nedavnem srečanju sicer izkazal razumevanje za problematiko, a je Občino za zdaj le usmeril k sodelovanju na razpisih. »Ker pa ne vemo, kdaj in ali sploh bo razpis, na to ne moremo čakati,« je odločen Marentič, za-

dovoljen, da vsaj z lokacijo nimajo težav. »Šola bo zrasla na zemljišču v lasti ministrstva za izobraževanje med Šolskim centrom in porodnišnico,« je pojasnil.

Občina je že našla tudi primerno zemljišče za novo **šolo na Prestranku**, idejni projekt je že pripravljen. Pogovori za odkup parcele, kjer je nekoč stala stara šola, se bližajo koncu, zato župan računa na skorajšnjo potrditev na Občinskem svetu in na pridobitev gradbenega dovoljenja še v letošnjem letu. »Gradnja bi se nato lahko začela v naslednjem in bi predvidoma trajala deset mesecev,« napoveduje. Investicija je nujna, saj na prestranski šoli zdaj poteka pouk tudi v knjižnici, kabinetih in celo na hodniku.

Na okoli 2700 kvadratnih metrih zemljišča bodo nadomestili tudi zaradi prizidka izgubljen parkirišča, v prihodnosti pa bi tam lahko postavili še nov vrtec. Marentič ocenjuje investicijo na okoli 700 do 800 tisoč evrov.

Mateja Jordan

Manjši, a za prebivalce pomembni projekti

Krajevne skupnosti (KS) v postojnski občini imajo letos skupaj na voljo dober milijon evrov proračunskega denarja. V večini ga bodo porabile za urejanje in vzdrževanje pokopališč, igrišč in drugih športnih površin, poljskih poti in ostale cestne infrastrukture, meteorne kanalizacije ter kulturnih in vaških domov. Letošnji proračun Občine Postojna pa poleg zajetnejših investicij, ki smo jim namenili prostor v prejšnji številki Postojnskega prepaha, predvideva tudi več manjših, a za kakovost življenja prebivalcev pomembnih naložb. Tako v mestu kot na podeželju se nadaljujejo tudi številni evropski projekti.

Cestna in vodovodna infrastruktura

Za ureditev križišča v **Velikem Otoku** z rušitvijo objekta v lasti Občine Postojna je predvidenih 26 tisoč 500 evrov. V naslednjih proračunskih letih načrtujejo še širitev cestišča ter ureditev pločnika in prehoda za pešce. 25 tisočakov je Občina namenila za izdelavo projektne dokumentacije za ureditev avtobusnih postajališč in prehoda za pešce v **Matenji vasi**, vključno z ureditvijo pločnikov in javne razsvetljave. Načrtovana preplastitev skoraj sedem kilometrov in pol dolgega odseka ceste Hruševje–Orehok–Prestranek med Hruševjem in križiščem za **Dilce** pa bo stala 52 tisoč evrov.

Letos se bo nadaljevala sanacija obrabljene cestišča **od Orehka proti Hruševju**. KS Orehek bo za urejanje cestne infrastrukture letos prejela 40 tisoč evrov proračunskih sredstev. Poleg rednega vzdrževanja cest in poti zajema vsota tudi urejanje meteorne kanalizacije s sanacijo cest. Skoraj 96 tisoč evrov bo Občina na podlagi dogovora z Ministrstvom za obrambo namenila za sanacijo dobrega kilometra ceste **na Čukovci v Postojni**. Predvideni sta izgradnja pločnika in rekonstrukcija cestišča. 120 tisoč evrov proračunskega denarja bo šlo za investicijsko vzdrževanje in obnove ostalih lokalnih cest. Letos je predvidena ureditev kritičnih odsekov cest: **Belsko–Gorenje, Bukovje–Podkraj, grad Haasberg, Fara in Studenec**.

V **Planini** namerava Občina v višini 25 tisoč evrov financirati razširitev vodovodnega priključka do parki-

rišča pri Ravbarjevem stolpu. Pridobivanje dokumentacije, mnenj in soglasij je že v teku. Občina sofinancira v več fazah tudi izgradnjo vaškega vodovoda v KS **Veliko Ubelsko**, za kar namenja letos nekaj manj kot 55 tisočakov. Krajanje so zbrali že skoraj vso dokumentacijo, potrebno za začetek gradnje. Letos bi radi zgradili vsaj nov rezervoar in uredili filtracijo.

Vasi imajo različne potrebe

Dobrih 48 tisoč 500 evrov namenja Občina letos za pridobitev dokumentacije za ureditev središča naselja **Prestranek** z izgradnjo Večnamenskega kulturnega centra. Idejna zasnova je že nared. Pridobiti pa mora tudi gradbeno dovoljenje in projektno dokumentacijo za komunalno opremo v nastajajoči gospodarsko-poslovni coni na Prestranku; za to bo letos odštela 45 tisoč evrov.

Letos je predvidena tudi dozidava poslovalne vežice **na Razdrtem**, v katero namerava Občina vložiti skoraj 40 tisoč evrov. Predvidena je tudi izdelava zaščite pred burjo. Znatna sredstva – nekaj več kot 34 tisočakov proračunskega denarja namenja Občina letos še za vzdrževanje in hortikulturno urejanje pokopališča ter mrliške vežice v **Slavini**.

Občina Postojna je že pridobila tudi vso potrebno dokumentacijo za pridobitev gradbenega dovoljenja za obnovo mostu čez reko Pivko do Tišlarjevega mlina v vasi Žeje in za to v proračunu rezervirala osem tisoč evrov. Na Občini zbirajo po-

datke, potrebne za izdelavo načrta statično-sanacijskih del pri celoviti ureditvi kompleksa **gradu Haasberg** in ureditvi obodnih zidov razvalin gradu. Za pripravo dokumentacije je predvidenih 35 tisoč evrov.

Moja občina

Z ureditvijo ribnika in njegove okolice v **Hruševju** v vrednosti 2 tisoč 900 evrov ter ureditvijo pretočnih kanalov in brežine ob cesti **Grobišče–Postojna** v vrednosti 10 tisoč evrov se bo nadaljevalo izvajanje projektov v okviru zadnjega participativnega proračuna. Tudi obnova makadamskih poti v vrednosti 10 tisoč evrov do izhodišča za vzpon na **Sveti Lovrenc** bo realizirana v okviru projekta Moja občina. Predvidena je obnova dela asfaltne površine z ureditvijo meteornih kanalov in makadamskega dela ceste. Pet tisočakov bo stala ureditev sredinskega otoka v krožišču na regionalni cesti v naselju **Planina**, prav tako izglasovana v projektu Moja občina.

Projekt Izgradnja in ureditev podpornih zidov v KS Orehek pod lipo pri gradu **Orehok** bo stal 20 tisoč evrov. Pridobiti je treba še soglasje Zavoda za varstvo kulturne dediščine Nova Gorica. To je potrebno tudi za ureditev središča vasi v **Šmihelu pod Nanosom**, za kar bo Občina odštela 10 tisoč evrov. Predvideva se izgradnja manjšega kamnitega opornega zidu, preplastitev dela ceste in ureditev okolice filtrnega jaška na vaškem vodovodu.

Letos bo zrasel tudi leseni objekt – jurček pri Domu krajanov v **Lan-**

dolu, za katerega je v participativnem proračunu predvidenih osem tisočakov. Participativni proračun 17 tisoč 500 evrov se namenja za pridobitev pravnega mnenja glede zakonodaje v povezavi s predvideno avtocestno povezavo in protihrupno ograjo v KS **Prestranek**. Za izobraževalni projekt Predstavitev posebnosti in pomena kraškega podzemnega vodonosnika Javorniki za oskrbo občanov občine Postojna s pitno vodo pa je v sklopu projekta Moja občina letos predvidenih pet tisočakov. Letos se bosta zaključila še projekta Novo življenje odrabljene stvari in Drevesa v Postojni – naši najboljši sosedi; o njih smo pisali že v preteklih številkah Postojnskega prepaha.

Nadaljevanje in nadgradnja projektov

Tako v mestu kot na podeželju se bodo nadaljevali še številni drugi infrastrukturni, pa tudi tako imenovani »mehki projekti«, o katerih smo že poročali in bomo še obširneje. Občina zato znatna proračunska sredstva namenja za nadaljevanje obnove Ravbarjevega stolpa in projekta KRAS.RE.VITA ter nadgradnjo projektov Grevislin, Sovič – primestni gozd z razgledom, POSbikes, Wastedesign, DUO, Bodi legenda in še nekaterih.

Proračun predvideva tudi denar, namenjen pospeševanju podjetništva, turizma in gostinstva ter razvoju turističnih destinacij.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

50. tradicionalna pustna povorka: bila je velika in pisana

Pustna povorka v Postojni ima že spoštljivo, več kot polstoletno zgodovino, za kar gre največja zahvala Turističnemu društvu Postojna. To je tudi letos na pustni torek pripravilo izjemno bogat program 16 nastopajočih skupin s skoraj 500 udeleženci.

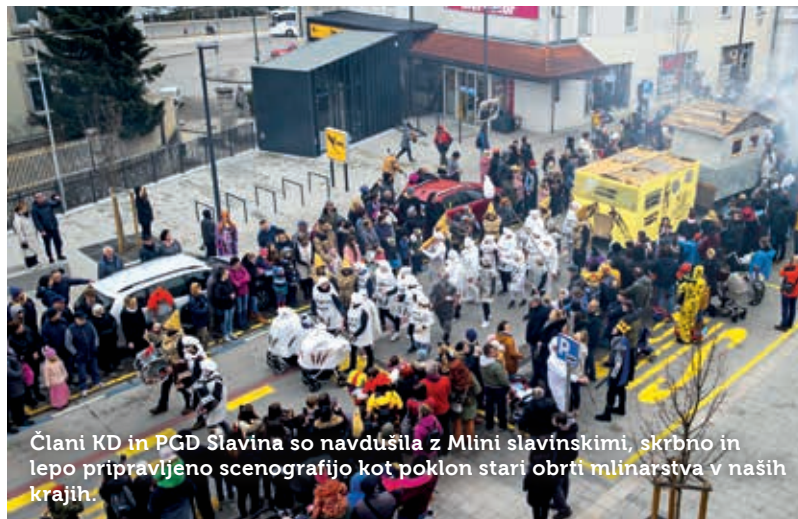
Pravzaprav bi morala biti ta povorka že 52. po vrsti, a jo je čas korone za dve leti zaustavil. Tako je bila letošnja toliko bolj zaželeno, polna izvirnih in domiselnih mask nastopajočih, ki so ustvarili veselo in norčavo karnevalsko vzdušje. V pustno povorko so se vključile prav vse generacije, skupine, društva, otroci iz različnih šol in (kot posebnost) celo prebivalci ene ulice. Med živopisno in razposajeno množico mask so bile tudi nekatere tradicionalne etnološke, ki se na povabilo društva vedno znova rade vračajo v Postojno. Med njimi so tudi Koranti s ptujske Grajene.

Zgodovina pustovanja in arhivski zapisi Turističnega društva Postojna beležijo letnico 1969, ko je društvo organiziralo maškarado skupaj z Zvezo prijateljev mladine. Zapis o tem je pravzaprav njihov najstarejši shranjen zapis. V Notranjskem muzeju Postojna je ohranjen še starejši dokument – fotografija, ki jo je posnel Leo Vilhar in prikazuje pustno dogajanje v Postojni že leta 1961. V poznih 60. letih so se maškarade udeleževali predvsem vrtčevski in osnovnošolski otroci. Ti so se podali na ulice mesta in se na koncu zbrali pri Postojnski jami. Leta 1971

pa je otroška maškarada prerasla v pravo turistično prireditev. Vanjo se je začelo vključevati vse več organiziranih skupin iz postojnske in pivške občine ter tudi od drugod. Povorko, kot jo poznamo danes, so prireditelji oblikovali leta 1977.

Na letošnji pustni torek se je razigrana družina vseh skupin malih in velikih udeležencev najprej zbrala ob TIC-u pri Mercator centru. Sprevod je ob 15. uri krenil na pot po Tržaški cesti proti osrednjemu prizorišču na Titovem trgu, kjer so razglasili najbolj izvirne maske in jim podelili nagrade.

Za zastavonošo je najprej zakoral **Twirling klub logaških mažoret** ob spremljavi **Kraške pihalne godbe Sežana** in **Godbenega društva Prosek**. **OŠ Prestranek** se je predstavila s pravljico Krojaček Hlaček v barvitih kostumih. Njihovo sporočilo je bilo, da moramo začeti bolj pametno razmišljati o pretirani potrošniški tekstilni industriji, ki onesnažuje planet. Za njimi pa so ponosno stopali slavni **cerkniški Butalci**. V povorko so se vključili stickmeni v belih kostumih iz **kluba Doma upokojevcev Postojna** in predstavljali različna

Člani KD in PGD Slavina so navdušila z Mlini slavinskimi, skrbno in lepo pripravljeno scenografijo kot poklon stari obrti mlinarstva v naših krajih.

Norčavo pustno vzdušje je zvečer preplavilo Hotel Kras. Pustni ples je organizirala Občina Postojna.

življenjska obdobja, želje in hobi-je. **Stanovalci Kosovelove ulice v Postojni** so uprizorili Ta krasni nori svet, ki opominja, da bo treba počasi razmišljati, kako izstopiti iz pretirane digitalizacije. Člani **KD in PGD Slavina** so uprizorili Mline slavinske z zelo skrbno in izredno lepo pripravljeno scenografijo, ki poudari zgodovinske čase teh krajev in njihovo staro obrt mlinarstva. V gosteh so bili spet stari običaji **TD iz Okiča, Cirkulane** z liki orači, baba deda nosi, šarga. **Gasilci PGD Postojna** pa so z Mad Maxom in svojim noro bizarnim konvojem vozil poskrbeli za pravo filmsko atrakcijo s prizori Za dobre stare čase. Povorko so obogatili **Korenti z Grajene pri Ptujju**. Za njimi so zaplesale še značilne **Pregarske šjeme**, sprevod pustne povorke pa so zaključili **postojnski taborniki**.

Strokovna pustna komisija je imela zahtevno delo, in ker ni kazalo

drugače, so tokrat podelili kar tri tretje nagrade: za Ta krasni nori svet, stickmenom DU in Krojačku Hlačku. Druge nagrade niso podelili, pač pa dve prvi, in sicer Mlinom slavenskimi in postojnskimi gasilcem za Ponorelega Maxa.

Turistično društvo Postojna v sodelovanju s TZ Brkini, Kras, Notranjska zasluži vso pohvalo za organizacijo in bogat program nastopajočih. Ob tej priložnosti se zahvaljuje Občini Postojna in vsem ostalim podpornikom.

Na pustni torek popoldan je bilo organizirano tudi otroško pustno rajanje na OŠ Antona Globočnika, zvečer pa pustni ples v Hotelu Kras z DJ Krmpy in podelitvijo nagrad najizvirnejšim maskam. Pustni ples je bil tudi v restavraciji Erasmus.

Besedilo: Polona Škodič; fotografije: Foto Atelje Postojna.

Na Osnovni šoli Antona Globočnika je bilo organizirano pustno rajanje za otroke.

Cerkev sv. Janeza Krstnika v Štivanu

Zaselek Štivan je pet minut hoje oddaljen od Matenje vasi, vendar je cerkev sv. Janeza Krstnika edina vaška cerkev. Postavljena je nekoliko višje nad reko Pivko, čez katero vodi star kamnit obočan most. Še bolj oddaljeni vaščani Grobišč nimajo svoje cerkve in so vedno potrjevali svojo pripadnost štivanski. Obe vasi imata tam že od nekdaj svoje pokopališče, obdano z nižjim zidom. Nanj in v cerkev se je treba spustiti po stopnicah, ker je svet za pet stopnic nižji kot prostor pred vhodom.

Cerkev je prvič omenjena okoli leta 1400. Prvotna naj bi stala nekoliko višje, v Brezju, v smeri proti Grobiščem. Cerkev, ki je stala na mestu sedanje, naj bi bila tako majhna, da so novo zidali okrog stare in slednjo šele potem podrli. Sedanjo zgodnjebaročno stavbo je dal 1643 sezidati slavinski župnik Leonard Mohorič, zvonik pa je bil prizidan 50 let kasneje. Leta 1702 je cerkev posvetil škof Giovanni Miller, 30 let pozneje je bila zraven zgrajena kaplanija. V 19. stoletju so obnovili njeno notranjščino, leta 1947 je bila ustanovljena župnija.

Zunanja podoba

Tipični pravokotni ladji z notranjo dolžino slabih 15 m sledi 8,25 m dolg prezbiterij s triosminskim zaključkom. Zvonik se v pritličju na zahodni strani odpira s kamnitim vhodom, zaključenim s sklepnim kamnom. Enaka vhoda na severni in južni strani sta bila zazidana. Nad vhodom

Cerkev s. Janeza Krstnika s pokopališčem

ni tabernakelj, ki stoji na menzi, pa je leta 1870 izklesal Francesco di Paolo Antonini. Stranska lesena oltarja so zamenjali leta 1765; stilsko sta podobna glavnemu in sta prav tako iz črnega marmorja. Izdelal ju je kipar Francesco Rotmann iz Ljubljane. Levi je posvečen sv. Tilnu; v njem stoji kip Marije Kraljice iz cementa, izdelan leta 1906 v delavnici mojstra Andreja Rovška ml. po naročilu Milana Žnideršiča iz Matenje vasi. Tako je izpolnil zahtevo v oporoki svojega očeta, trgovca Ivana. Desni stranski oltar je posvečen sv. Ahaciju, v njem je umeščen kip Srca Jezusovega. Marmorno prižnico je v barvnem sozvočju z oltarji leta 1881 izdelal Janez Vurnik ml., nanjo vodijo lesene stopnice. V stranice balkona so vdeleni reliefi štirih cerkvenih očetov (Avguščina, Svetega Ambroža, Hieronima in Gregorija Velikega). Ob straneh prezbiterija stojita kipa sv. Antona Padovanskega in sv. Terezije Deteta Jezusa iz 1. polovice 20. stoletja. Prvotne baročne slike križevega pota so bile zaradi slabega stanja preslikane, tako da avtor ni znan. Pod stebroma pevskega kora stojita kamnita kropilnika: na enem sta vklesana Kristusov in Marijin monogram z letnico 1633, drugi je bil izdelan leta 1930, medtem ko krstni kamen pod korom nosi letnico 1834. Na pevskem kora kraljujejo novejšje orgle, izdelane leta 1994 v orglarski delavnici Antona Škrabla v Rogaški Slatini. V zvoniku se oglašajo trije zvonovi.

Notranji izgled

Ladja, s slopi razdeljena na tri dele, je obokana s češkimi kapami, ločenimi z oprogami. V prezbiterij vodi zgodnjebaročni slavolok iz črnega marmorja, zaključen z modificiranimi jonskimi kapiteli. Banjasto obokan prezbiterij je dvopolne oblike, kamnit portal na severni strani vodi v zakristijo. Na lunetnih poljih pod obokom si sledijo slike s prizori iz življenja sv. Janeza Krstnika in božjimi prisposodobami na drugi strani. Na oprogah so razporejene angelske glavice, na lunetnih poljih ladje pa različne biblične osebnosti. Celotni notranjščini je leta 1937 podarila svojstven pečat Mara Kralj s svojo luminozno poslikavo. Veliki marmorni oltar sv. Janeza Krstnika je bil predvidoma izdelan po predlogi Francesca Robbe. Kompozitni stebri uokvirjajo relief Krst v Jordanu, v ogredju sta kipa sv. Janeza Evangelista in sv. Mateja, na vrhu gospoduje kip Boga Očeta. Obhodni portali oltarja nosijo kipa sv. Marka in sv. Luke. Kipi iz belega marmorja so pripisani slavinskemu mojstru, beli marmor-

Notranjost cerkve obeležujejo črni marmornati oltarji in poslikave Mare Kralj.

Že okolica ob reki Pivki, v katero je bila pred stoletji izbrano umeščena cerkev sv. Janeza Krstnika, ponuja obiskovalcu občutek, da se nahaja na območju energetske točke. Ubrana, koloritsko sestavljena in opremljena notranjost cerkve zagotovo spada med lepše na Postojnskem.

Besedilo in fotografiji: Marino Samsa.

Mateja Kocman

V mesecu kulture in na pragu »ženskega« meseca smo se na obisk povabili k Mateji Kocman. Vsakokrat, ko lahko v Postojni zaploskam baletnim kreacijam otrok vseh starosti, pomislim, koliko ljudi je v ozadju poskrbelo, da vse poteka na malodane profesionalni ravni. Pripeljati na oder več kot 100 otrok ni mačji kašelj. In nastop nadobudnih plesalk in plesalcev je le pika na i dolgotrajnih priprav. Mateja je na čelu tega »gracioznega« društva že 15 let. Zdi se, da ji zavedanje, kako v svetu baleta dobijo neprecenljive darove tako otroci kot njihovi starši, daje vedno nov zagon. Pa ne le njej, saj vedno poudarja, da društvo temelji na zagnani ekipi, na čelu z Alenko Požar, Nevenko Burger in Sergejo Širca. Pri izbiri študija se je Matejina tehničnica nagnila na naravoslovno stran, a njen drugi osebnostni pol je vedno zapolnjevala ljubezen do umetnosti. Nalezljivo jo je na svoje tri otroke širila mama, zlasti z branjem. Mateji je bil vzornik najstarejši brat Renato Jenček. To njuno vezivo se je še krepilo, ko jo je v mladosti tu pa tam uvedel v amaterske igralske vode. Renato je igro izbral za svoje življenjsko poslanstvo in je uveljavljeni dramski igralec, Mateja pa je z glasbo, gledališčem in plesom ostala povezana na ljubiteljski ravni. Ob veliki podpori in sodelovanju moža je v svet umetnosti vodila tudi svoje tri otroke. Hvaležna je za vse te izkušnje, ker osmišljajo njeno življenje in ji omogočajo osebno rast.

■ **Zdi se, da za izpolnjeno življenje potrebujete tudi svet umetnosti. Kje je ta želja pognala korenine?**

Vsekakor v družini. Odraščala sem v preprosti delavski družini v Postojni. Oče je bil zidar, sicer zaposlen na

Gozdnem gospodarstvu, mama je po tretjem porodu pustila službo in se posvetila družini. Otroci smo se dokaj hitro nalezli njene ljubezni do umetnosti. Veliko nam je brala. Pravi knjižni molj je bil tudi najstarejši brat Renato. A vendar ga je mama ob od-

ločitvi, da gre na igralsko akademijo, pospremila z vprašanjem, ali bo cirkusant. V bistvu pa se je zavedala, da je to kal semena, ki ga je zasejala ona sama. Navezana sem bila (in sem še vedno) na oba brata, a Darko je vedno kazal zanimanje za tehnično področje, jaz pa sem imela podobna zanimanja kot Renato. On je bil moj vzornik, vedno sem mu skušala slediti, čeprav je pet let starejši od mene. Tudi jaz sem rada brala, zelo ljuba mi je bila poezija. V osnovni šoli sem pogosto recitirala na šolskih prireditvah, bila sem tudi članica dramskega krožka. Sošolci se še zdaj ob srečanjih spomnijo, da sem igrala Rožleta (smeh). Sodelovala sem tudi pri šolskem časopisu. Bila sem generacija »usmerjenega izobraževanja« in izbrala sem naravoslovno smer v domačem kraju. Slaba plat tega obdobja je bil manko širših obzorij na področju umetnosti in slovenskega jezika. Pogrešala sem stik z umetnostjo. Zato je bilo dobrodošlo ljubiteljsko udejstvovanje, še zdaj je živ spomin na igro Mali princ. Režiral jo je brat Renato, meni je namenil vlogo kače.

■ **Kako ste izbrali svojo poklicno pot?**

Pri odločitvi za študij sta bila v vrhu želja medicina in slovenski jezik. Pri slednjem sem čutila, da mi srednja šola ni dala dovolj podlage, študij medicine pa bi bil za družino prehud finančni zalogaj. Tako sem se vpisala na Naravoslovno tehniško fakulteto, smer tekstilije. Bila sem štipendistka podjetja Pletenina Sežana, a je doživelo svoj žalostni konec že pred mojo diplomno. Z možem Teom sva 20 let v okviru družinskega podjetja vodila zastopništvo za priznane italijanske blagovne znamke za spodnje perilo, ženske hlačne nogavice in kopalke. Tako sem lahko ostala povezana s svojo stroko, z moževo pomočjo pa sem pridobila še potrebna ekonomska znanja.

■ **Kakšne so bile prednosti in pusti dela v družinskem podjetju?**

Hvaležna sem za vse izkušnje v družinskem podjetju, a ne morem zatrditi, da je bilo vse enostavno. Hočeš – nočeš težave prenašaš tudi domov. Vendar sva z možem zmogla skupaj prehoditi pot – od začetniških zagat

do vseh preizkušenj in dosežkov. Ko je udarila kriza, ker je blago kitajskih proizvajalcev preplavilo trg in se je kakovost morala umakniti nizki ceni, sva to pot sklenila. Že deset let sem zaposlena v podjetju T-2 v Ljubljani. Ne delam v svoji stroki, a mi vse organizacijske izkušnje in komunikacijske veščine zelo koristijo.

Še eno pozitivno plat dela v družinskem podjetju moram izpostaviti: lahko sem šla po otroke v vrtec, z možem sva si vzela čas, da sva sodelovala pri raznih njihovih vrtčevskih aktivnostih. Iz šole so lahko prišli k nama v službo, počutili so se domače. Delo sem si lahko razporedila tako, da sem marsikaj postorila zvečer, ko so otroci že spali. Za pomoč v tem obdobju sem iskreno hvaležna tašči in tastu ter mojemu očetu. Moja mama je zgodaj umrla, žal ni dočkala vnukov.

■ **Ste tudi tedaj našli čas za prostčasno udejstvovanje?**

V vrtčevskem obdobju otrok sva bila z možem Teom zelo vključena v razne aktivnosti. Imela sva srečo, da je bil prvi otrok, Jure, v skupini izjemne vzgojiteljice Vlaste Breclj Črnič. Njen način dela je ogromno dal ne le otrokom, ampak tudi staršem, saj nas je vključevala in spodbujala pri ustvarjalnem preživljanju časa z otroki. Prepričana sem, da imajo spomini na skupne predstave otrok in staršev ter drugi ustvarjalni podvigi posebno mesto v naših srcih. Starši smo ob druženju in ustvarjanju z otroki hranili tudi svojo dušo, podobno, kot bi bili dejavni v katerem od društev. Hkrati pa smo si nabirali dragocene vzgojne veščine in dobili potrditev, da se čas, preživet z otrokom, bogato obrestuje.

Tudi pri drugem otroku, Janu, sva z možem imela srečo, da sva bila v njegovem osnovnošolskem obdobju del zelo povezane starševske skupnosti. Čustven odziv na to obdobje bo vedno zbujala knjiga spominov, ki smo jo izdali ob koncu šolanja naših otrok.

Tudi pri najmlajši, Katarini, je nepozabno sodelovanje z vzgojiteljico Vlasto, še zlasti uprizoritev igre Nekoč je živela bela roža. To je bila kra-

sna izkušnja tudi zame, odigrala sem namreč naslovno vlogo.

Sicer pa je v naši družni zasidrana tudi glasba. Vsi trije otroci so zaključili nižjo glasbeno šolo – Jure harmoniko, Jan kitaro, Katarina klavir. Katarina je izbrala še balet, Jure in Jan pa sta se posvetila košarki.

■ Ste šli torej v svet baleta z roko v roki s hčerko?

Baletno društvo Postojna je 6. junija 2006 skupaj še z nekaterimi starši ustanovila Alenka Požar. Zamisel se ji je porodila, ker je svojo hčerko vozila na balet v Sežano. Na vratih vrtca sem videla povabilo k uricam baleta. Hči je pokazala zanimanje, zato sem jo peljala na prvo srečanje. Ljubezni do baleta ni razvila le ona, ampak sem jo na svoj način tudi jaz. Kmalu sem se odzvala pobudi, da prevzamem vodenje društva in tako sem že več kot 15 let predsednica. Veliko se je dogajalo v vseh teh letih. Pot nas je vodila od dvorane do dvorane in končno smo našli prostor z ustreznimi pogoji za vadbo v Epicu. Sklenili smo tudi najemno pogodbo, a po tržni ceni. Veliko sreče pa imamo s strokovnim osebjem, vse nekdanje in zdajšnje učiteljice so izjemne. Na začetku sta nam pri pridobivanju učiteljic pomagala Vojko in Maruša Vidmar. Tudi številčnost društva nam je dajala veter v jadra. Začeli smo s 24 plesalkami in plesalcem, do koron-

skega leta 2020 se je njihovo število povzpelo na 140. Na osnovi pobud staršev smo svojo dejavnost razširili še na občino Cerknica, za krajši čas tudi na občino Logatec. Korona nam je kljub delu na daljavo iztrgala veliko otrok, a zdaj je vpis spet v vzponu.

■ Vaš pristop pri delu z otroki je na visoki kakovostni ravni. Zanj še vedno nosite odgovornost iste osebe, čeprav vaši otroci ne plešejo več. Kaj vas spodbuja, da ste še vedno predani društvu?

Že na začetku smo se poskušali čim bolj približati profesionalni ravni. Delamo po načrtu ministrstva za šolstvo in zato lahko otroke vodimo na izpite za nižjo baletno šolo. Vsako leto več otrok uspešno zaključi 6 razredov baleta. Pri tem je zelo pomembna podpora staršev, saj pri baletu napredek ni takoj opazen. Balet otrokom veliko daje in je hkrati lahko izobrazbeni dosežek. Poslanstvo društva pa vidim predvsem v tem, da tudi v Postojni omogočamo otrokom aktivno doživljanje sveta baleta. Balet veliko daje tudi vodstvu društva in vsem, ki ga aktivno sooblikujejo. Ni večje motivacije od otrok. Ko začutim njihovo zadovoljstvo in radost, me preplavijo enako ganljiva čustva kot takrat, ko je bila na odru v baletnih copatkih moja hči. Veliko odgovornost čutimo tudi do staršev, saj so nam – zlasti v preteklosti, veliko

pomagali. Želela bi, da bi tudi zdaj še bolj stopili skupaj.

■ Kateri so v vaših očeh največji dosežki društva?

Največji dosežek je v tem, da smo otrokom omogočili baletno udejstvovanje ne glede na njihovo predznanje in dispozicije. Marsikateri predsodek o nujnosti vitkih postav smo razblinili. S strokovnega vidika je dosežek v tem, da je mladostnik s končano srednjo baletno šolo začel svojo plesno pot v našem društvu. Več je tudi vpisa postojnskih otrok v srednješolski program sodobnega plesa in baleta, saj s pridobljenim znanjem z lahkoto opravijo sprejemne izpite. Dosežke odražajo tudi uspehi na raznih tekmovanjih. Hkrati je to potrditev, da ima Postojna pomembno mesto na slovenskem plesnem zemljevidu. Za vso podporo smo iskreno hvaležni Občinama Postojna in Cerknica.

Med vsemi nastopi pa se še zdaj radi spominjamo Baletne pravljice v Postojnski jami. Minilo je že skoraj 12 let, ampak ta izkušnja je za vse nastopajoče, baletne učiteljice in vodstvo društva nepozabna. Verjetno se nismo zavedali, kako ogromen organizacijski zalogaj je bila predstava v naši podzemni katedrali.

O našem povezovalnem delu veliko pove tudi odziv starejših članic, med

njimi je tudi moja hči. Rade se vračajo in nam pomagajo, medtem ko so naši možje, sinovi in bivši plesalci nepogrešljiva tehnična ekipa.

■ Kaj pa vam daje društvo osebno?

Vedno sem v pristočasnih dejavnostih napolnila tudi svojo dušo, v njih sem našla zatočišče. Balet me navdaja z občutkom, da delam v dobro otrok, kar me izpolnjuje in osmišlja moje delo. Ne nazadnje so pravi dar v društvu utrjene prijateljske vezi z Alenko Požar, Nevenko Burger in Sergejo Širca.

■ Vam še katere druge dejavnosti prinašajo toliko zadovoljstva?

Časa mi ne ostaja na pretek, a znam uživati že v malenkostih, kot je šopek cvetja na mizi. Rada si ogledam baletne in gledališke predstave, zlasti tiste, v katerih igra moj brat. Uživam v branju dobrih romanov in poezije, poslušanju glasbe. Z možem redno obiskujeva koncerte vokalne skupine Elum, v kateri prepeva hči. Moja velika strast je tudi košarka. Rada si ogledam dobre košarkarske tekme. Res pa je, da jih – odkar sinova nista več aktivna košarkarja – bolj spremljam na televizijskem ekranu kot neposredno v dvorani.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Valter Leban.

DOGODKI

Slovo so naznanile pustne maske

Rajanje na drsališču sredi Postojne se je 12. februarja zaključilo. Vse od 6. decembra so otroci, njihovi starši in tudi ostali ljubitelji drsanja uživali na ledeni ploskvi. Po živahnem dogajanju v času zimskih počitnic je Občina Postojna s trga umaknila ledeno ploščad z obljubo, da jo v začetku decembra spet postavi. Za zaključek letošnje »ledene sezone« so poskrbele razigrane pustne maske in naznanile obdobje veselega pusta-hrusta. Ta po tradiciji odganja zimo in kliče pomlad.

V dveh mesecih in pol se je na drsališču odvil raznolik, času primeren program za otroke in odrasle – od decembrskih, praznično obarvanih oblik rekreacije in zabave do letošnjega zimsko-počitniškega programa s pustno obarvanim zaključkom. Občina Postojna je v tem obdobju organizirala s pomočjo pokrovi-

teljev nekaj dni celodnevne brezplačnega drsanja in tako omogočila zimske radosti tudi otrokom iz socialno šibkejših družin. Marsikateri otrok se je prvič pogumno podal na drsališče ob vodenju mentorjev iz postojnskega Inline hokej kluba Piščanci. Za vse, ki raje občudujejo drsalne spretnosti drugih, so bili paša za oči nastopi spretnih drsalk

Za zaključek letošnje »ledene sezone« so poskrbele razigrane pustne maske in naznanile obdobje veselega pusta-hrusta.

in drsalcev. Tako so v počitniškem tednu prišle v goste drsalke iz Drsalnega kluba Celje in uprizorile predstavo na ledu. 12. februarja je skoraj 150 nadobudnih drsalcev in njihovih staršev ustvarilo pravo

predpustno vzdušje in v podobi raznih junakov pomahalo drsališču v pozdrav.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Foto Ateje Postojna.

Mreženje kot recept za dober posel

Prva borza lokalnih ponudnikov destinacije Zeleni kras je v ponedeljek, 13. februarja, privabila v prostore Podjetniškega inkubatorja v Velikem Otoku več kot 30 pridelovalcev ter gostincev in drugih potencialnih odjemalcev iz regije. Srečanje kot priložnost za poslovno mreženje in izmenjavo informacij je pripravila RRA Zeleni kras v sodelovanju s partnerskimi organizacijami LAS Notranjska, Društvom za gostinstvo in turizem ter OE Turizem Zavoda Znanje.

V Regijski destinacijski organizaciji (RDO) Postojnska jama - Zeleni kras, ki v okviru RRA skrbi za promocijo in razvoj turizma v Primorsko-notranjski regiji, vidi jo premalo izkoriščeno priložnost prav v kulinariki kot v enem najbolj avtentičnih doživetij. Zato ji bodo v prihodnje namenili največjo pozornost. »V naši regiji imamo potencialne, da jo razvijemo v skladu s sodobnimi trendi, ki v ospredje postavljajo lokalnost in sezonskost. Razvoj kulinarne ponudbe bomo torej gradili na domači hrani, z uporabo lokalnih in slovenskih sestavin,« poudarja **Dejan Iskra iz RDO Postojnska jama – Zeleni kras**, z željo, da tradicijo toplih malic (najbolj množično ponudbo v naših gostilnah) nadgradijo oziroma prilagodijo sodobnim prehranjevalnim trendom in navadam.

Na srečanju so želeli pregledati lokalno ponudbo in hkrati identificirati potrebe gostinskih in tu-

rističnih ponudnikov ter s tem oblikovati sistem povezav v obliki nekakšne notranje tržnice. Udeleženci so na kratkih sestankih izmenjali informacije in se (nekateri) tudi že dogovorili za sodelovanje. Večina ponudnikov je pripravila tudi pokušino svojih izdelkov.

Čeprav pridelovalcev lokalnih dobrot na Postojnskem ne manjka, je občino med ponudniki iz celotne Primorsko-notranjske regije zastopala samo **Ekološka kmetija Gruden iz Šmihela pod Nanosom**. Organizatorji pripisujejo razlog dejstvu, da gre večinoma za male kmetije z izbrano ponudbo, in praktično vse prodajo že doma ali na lokalnih tržnicah.

Tudi Grudnovi se lahko pohvalijo z butično pridelavo. Ukvarjajo se z vzrejo avtohtone pasme krškopoljskih prašičev in predelavo v unikatne suhomesnate izdelke brez kemičnih dodatkov, po recepturah svojih prednikov. »Živali hra-

Med ponudniki iz celotne Primorsko-notranjske regije je »barve postojnske občine« zastopala le Ekološka kmetija Gruden iz Šmihela pod Nanosom (lastnika sta na levi strani fotografije).

nimo izključno z ekološko krmo, brez kemije, zato imajo izdelki kratek rok trajanja in se morajo hitro 'obrniti',« pravi **Lilijana Gruden**. »Krškopoljci so pri nas še premalo prepoznavni, zato sva z možem izkoristila priložnost, da se predstavimo, čeprav je povpraševanje po naših izdelkih sicer že kar precejšnje.« Grudnovi večino svojih mesnin prodajo v svoji mali trgovini v Šmihelu.

Razmere med lokalnimi kmeti, ki kakovostne pridelke lahko hitro prodajo, so dobro znane tudi **Alešu Zidarju, strokovnemu vodji Društva za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom**; ta je na borzi predstavil potujočo trgovinico Domača marendica. »Ker osebno

poznamo vse naše partnerje, njihove kmetije in živali, tudi vemo, kako so pridelana živila v naši ponudbi. Vse izdelke tudi sami preizkusimo, preden jih damo v prodajo,« je zatrdil.

Organizatorji ocenjujejo mreženje kot nadvse dobrodošlo, saj se ponudniki med seboj ne poznajo dovolj in tako sploh ne vedo, katere surovine ali izdelke lahko nabavijo v svoji neposredni bližini. »Z organizacijo dogodka želimo prispevati k večji lokalni samooskrbi, krajšim dobavnim verigam in povečanju potrošnje,« še poudarjajo v RDO Zeleni kras - Postojnska jama.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

Ko sneg skopni, na Kalič pozabim(j)o vsi

Čeprav vlečnice na Kaliču že dolgo ne obratujejo več, so številni sanjkači in smučarji urejene smučarske in tekaške proge tudi letos izkoristili za sprostitve na snegu. Medtem ko lastnik propadajočega objekta z okoliškim zemljiščem in parkiriščem že od nakupa leta 2016 rešuje več lastniških sporov, nekdanje največje primorsko smučišče še naprej večino leta sameva in žalostno propada. Ob prvem obilnejšem snegu pa se znova razvnamejo razprave o tem, kdo je odgovoren za situacijo, ki že sedmo zimo ostaja na mrtvi točki.

Novi lastnik **Aleš Hace** kljub številnim preprekam in sodnim sporom še ni opustil misli na obuditev športno-rekreativnega centra. Še vedno je namreč odprto vprašanje lastninske pravice

na zemljiščih nekdanjega smučišča, s katerimi upravlja Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov, lastnik pa je v sporu še s podjetjem Elektro Primorska, saj se z njim ne more zediniti o ponovnem priklopu ele-

ktrike oziroma obnovi kabla.

Hace zatrjuje, da je bila po zemljiškopravnih podatkih parcela ob nakupu opremljena z vso potrebno infrastrukturo; elektro distributer, ki je že pred leti odklopil elektriko in odstranil transformatorsko postajo, pa meni, da je novi lastnik dolžan plačati nov priključek, saj je prejšnjega kot zasebni investitor financirala Postojnska jama. Investicija, že pred leti ocenjena na pol milijona evrov, je za lastnika občutno predraga. Na Kaliču ni niti vode in brez elektrike ni niti možno preveriti, v kakšnem stanju je vodovodna napeljava. Odgovornost za situacijo prelaga Hace na Občino, kjer pa kljub pripravljenosti za so-

delovanje prav veliko ne morejo storiti.

Kot zatrjuje **župan Igor Marentič**, si na Občini želijo urejenega smučišča, vendar lahko nastopajo le kot posredniki, saj v zasebno lastnino ne morejo in ne smejo vlagati. Z lastnikom so se nazadnje sestali v začetku leta 2021. »Dogovarjali smo se, kaj lahko skupaj naredimo, da smučišče vsaj začasno usposobimo in ob tem poskrbimo za varnost obiskovalcev. Pripravljeni smo bili poskrbeti za montažna stranišča, vodo in redarje, v najem bi vzeli tudi parkirišče. A so varnostni strokovnjaki po ogledu ugotovili, da bi bilo treba v zavarovanje objekta,

Tudi »jamska porodnišnica« se širi

Novo leglo človeških ribic (po prvem iz leta 2016) predstavlja za družbo Postojnska jama dodatno zavezo, da poskrbi za varen in zdrav življenjski prostor tega endemita kraškega podzemlja. Ob strokovni podpori Biotehniške fakultete so zato zasnovali projekt Protect Proteus za ozaveščanje in ohranjanje čistega okolja ter pitne vode. Sredstva za ustvarjanje optimalnih življenjskih pogojev za mladičke, izobraževanje, raziskovanje in dolgoročno vlaganje v čistejšo kraško okolje bodo zbirali s prodajo posebnih zapestnic s stilizirano podobo te zavarovane vrste.

»Z izleganjem zmajevih mladičkov nam je narava dala vlogo skrbnikov, naše poslanstvo pa je poskrbeti za varen in zdrav življenjski prostor človeške ribice,« je na januarski novinarski konferenci predstavil motiv novega projekta **predsednik uprave družbe Marjan Batagelj**. Izpostavil je tudi pomen jamskega laboratorija za razumevanje človeške ribice in nova dognanja o njej. »Okoli človeške ribice je še vedno veliko neznank, a strokovnjaki počasi odstirajo njene skrivnosti tudi po zaslugi posnetega materiala o izleganju mladičkov. Njihov razvoj spremljamo 24 ur na dan že celih šest let, kar je prineslo mnoga nova spoznanja.«

V Postojnski jami bodo zato poskrbeli za nadaljnji razvoj laboratorijev in raziskovanje življenja močerila in drugih jamskih pre-

bivalcev. Hkrati bodo (ob podpori strokovnjakov) ljudi ozaveščali o pomenu za ohranjanje naravnega habitata človeške ribice in raznolikih živalskih vrst v kraškem okolju.

Podzemlje je za raziskovanje težko dostopno in zahtevno, zato je podatke za proučevanje tamkajšnjega življa težko pridobivati. Postojnska jama se pri tem povezuje s strokovnjaki, najtesneje z ljubljansko Biotehniško fakulteto, s katero sodeluje že od leta 2016. Pomen sodelovanja s Postojnsko jamo in njene poljudnoznanstvene komunikacije z mediji za popularizacijo človeške ribice priznavata tudi predstavnika te institucije.

Prof. dr. Rok Kostanjšek, vodja Centra za raziskovanje na Biotehniški fakulteti, izpostavlja pomen prehranskih verig za ohranjanje naravnega ravnovesja, katerega del je tudi človeška ribica. »Čeprav je vi-

Postojnska jama bo v skladu s svojo trajnostno usmerjenostjo še naprej skrbela za varen in zdrav življenjski prostor človeške ribice ter javnost ozaveščala o njenem pomenu in vlogi.

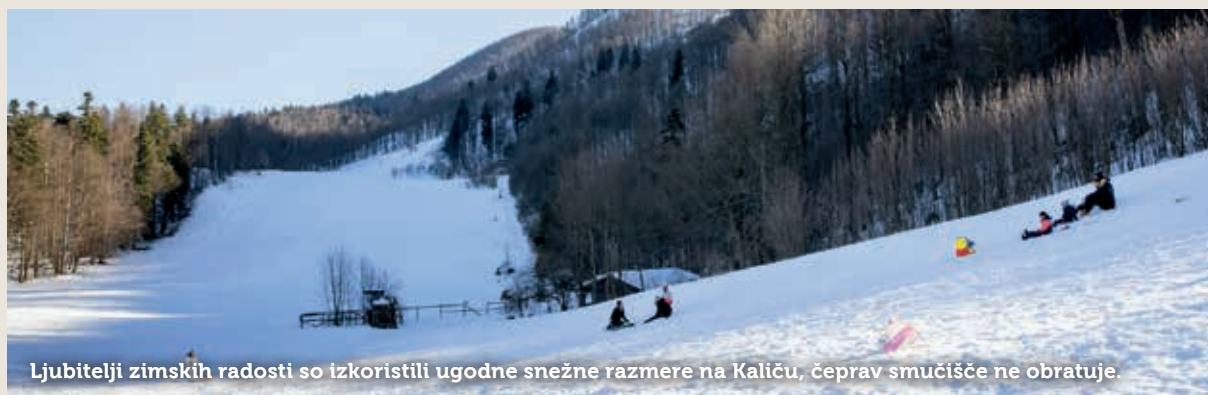
deti neobgljena, je glavni plenilec. Dokler je prisotna, sistem stoji. Ko je ne bo, bo verjetno že zdavnaj prepozno,« je opozoril prof. dr. Kostanjšek. Človeška ribica potrebuje za življenje čisto okolje, zato bi bilo prekomerno onesnaženje pogubno in bi lahko prineslo celo izumrtje vrste.

Izredna profesorica dr. Liljana Bizjak Mali pa je navdušena, da imajo znanstveniki pri Jami možnost opazovanja njenega življenja. »Raziskovali smo odlaganja jajčec, razvoj človeških ribic, pa regeneracijo, zdravljenje okužb, zaznali in opazovali smo izjemno zanimive pege brez pigmenta, ki predstavljajo »prstni odtis« človeške ribice,

in ne nazadnje – bili smo priča kar 74-odstotni reprodukcijski uspešnosti ob zadnjem leglu v 2022.« Po jesenskem presenečenju, ko sta za naraščaj poskrbeli dve ribici, zdaj skrbijo v dveh jamskih laboratorijih (v jami in Vivariju) za 36 mladičkov.

Sredstva od prodaje zapestnic v projektu Protect Proteus se bodo stekala v poseben sklad, v katerem bodo zbirali tudi morebitne donacije, del denarja pa bodo pridobili še v partnerstvu s podjetji, s katerimi delijo enako trajnostno filozofijo.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Postojnska jama, d. d.

Ljubitelji zimskih radosti so izkoristili ugodne snežne razmere na Kaliču, čeprav smučišče ne obratuje.

bazena, jaškov in drugih nevarnih točk vložiti preveč denarja.«

Občina je zato načrte opustila, lastnik pa je zablokiral parkirišče in dostop z glavne ceste. Promet je

nato (razen za lastnike parcel) dokončno prepovedalo občinsko redarstvo.

Aleš Hace vztraja, da je na potezi Občina, kjer pa (kot pravi) za njegove

težave nimajo posluha. »Kljub obljubam se doslej ni nič zgodilo, čeprav smo jim poslali že nešteto dopisov,« se pritožuje lastnik in želi, da bi se smučišče uporabljalo, zato je tudi letos pripravil proge. »Kupil sem tudi

dva teptalnika, doma pa še neuporabljena čaka nizkovrtna vlečnica,« je razočaran, tudi zato, ker se o Kaliču razpravlja vsako zimo kakih 14 dni, ko sneg skopni, pa smučišče ostane pozabljeno.

A ljubiteljev sankanja in smučanja v iskanju zimskih užitkov vse te razprtije ne ovirajo. Predvsem v počitniških dneh je tako na sankališču in delu nekdanje smučarske proge Srna izkoristilo sončne dneve veliko domačinov ter tudi obiskovalcev z Obale in drugih koncev Slovenije.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

Spodbude za razvoj podjetniških idej

V Mrežnem podjetniškem inkubatorju Perspektiva v Velikem Otoku je na prvi februarski dan v okviru projekta »Podjetništvo in podeželje« potekalo regionalno tekmovanje mladih. Na dogodku »Pitchaj, predstavi svojo idejo« se je predstavilo 14 osnovnošolskih in srednješolskih ekip. Komisijo je med poslovnimi idejami osnovnošolcev najbolj prepričal eko ovitek za telefone ekipe z Osnovne šole Knežak. Dijaki Šolskega centra Postojna pa so bili z aplikacijo za zaznavanje alergenov najboljši med srednješolci.

Dijaki Šolskega centra Postojna so bili z aplikacijo za zaznavanje alergenov najboljši med srednješolci.

Odločitev o najboljši podjetniški ideji je bila v rokah komisije v sestavi: **Maja Piškur** z Občine Postojna, podjetnik **Primož Rojc** iz Ilirske Bistrice in predsednik Društva za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom **Boštjan Glažar**. Projekt »Podjetništvo in podeželje« poteka preko akcijske skupine LAS za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom. Namenjen je vključevanju in razvoju podjetniških idej z rešitvami za razvoj podeželja in družbe. V projektu sodelujejo Podjetniški inkubator Perspektiva, Boreo, Kreaktiva, Osnovna šola Pivka in Osnovna šola Knežak.

Na dogodku so mladi pridobili tudi izkušnje, ki jim bodo koristile na tekmovanju POPRI. Komisijo in občinstvo so namreč morali prepričati ne le z idejo, ampak tudi z njeno predstavitvijo. Tokratne izkušnje bodo lahko s pridom uporabili na tekmovanju POPRI. Lepo bi bilo, če bi tudi tokrat komu uspel veliki met, kot je lani postojnski osnovnošolski ekipi E-fairytales. Ta je zmagala na nacionalnem tekmovanju in zdaj uspešno nadaljuje svojo mlado podjetniško pot.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: arhiv inkubatorja Perspektiva.

60.000 evrov spodbud za podporo pri razvoju novih poslovnih idej

Podjetniški inkubator Perspektiva je v sodelovanju z Občinami Postojna, Pivka in Ilirska Bistrica razpisal javni poziv Biznis in PIP. Cilj poziva je nuditi vsebinsko in finančno podporo pri razvoju učinkovitega poslovnega modela za lažji zagon podjetij tako potencialnim podjetnikom kot podjetnikom začetnikom. Vsaka Občina podari nagrado v vrednosti 10.000 evrov bruto v dveh kategorijah. V skupnem skladu je 60.000 evrov. Prijavite se lahko po spletnem prijavnem obrazcu do 5. marca 2023 do polnoči (prijavni obrazec in podrobnosti razpisa so objavljene na spletni strani Občine Postojna).

Program je namenjen vsem podjetnikom začetnikom (do pet let delovanja od ustanovitve) ter vsem, ki razmišljajo o ustanovitvi lastnega podjetja na področju turizma in v ostalih gospodarskih panogah v občinah Postojna, Pivka in Ilirska Bistrica. V program se lahko vključijo tudi fizične osebe, vendar mora prejemnik – če prejme denarno nagrado – ustanoviti podjetje v občini, ki je to nagrado zagotovila.

Druženje z dobrimi dejanji

Rotary klub Postojna-Cerknica je od ustanovitve leta 2016 z druženjem in negovanjem prijateljskih vezi svojega članstva izvedel številne večje in manjše projekte za dober namen. Postojnsko-cerkniški rotarijci so 16. februarja na dnevu odprtih vrat predstavili svoje delovanje, gost Edvard Škodič pa je odstrnil vrsto zanimivih zgodb iz 90-letne zgodovine rotarijstva na Slovenskem.

Gostitelj, **predsednik 21-članskega Rotary kluba Postojna-Cerknica Boštjan Glažar**, je predstavil etične temelje rotarijstva in nanizal večje projekte dobrih dejanj: finančno in organizacijsko najzahtevnejši projekt kluba je bil v letih 2019 in 2020 izvedena prenova stanovanja za pomoči potrebno postojnsko družino, del potrebnih sredstev so zbrali na koncertu Alenke Godec pri kozolcu toplarju; v času korone so sredstva namenili za šivanje mask in štirim osnovnim šolam podarili 20 tabličnih računalnikov; v letu 2020 so finančno pomagali mladostnikom brez spremstva, nastanjenim v SGLŠ. S stipendijskim skladom pomagajo obojetnim kulturnim ustvarjalcem. Sredstva zberejo na dogodkih, kot so bili prodaja in javna dražba umetniških del, ki so jih darovali umetniki,

ter dobrodelna glasbena oddaja Božičnica in lanski istoimenski koncert Jureta Počkaja z gosti. Vsi klubi v okviru Rotary International so zavezani, da določen del članarine namenijo za globalno akcijo izkoreninjenja otroške paralize (poliomielitisa).

Vrsta predavanj in delavnic, ki so jih organizirali v preteklih šestih letih, je iskala odgovore na aktualne družbene izzive, kot so krožno gospodarstvo ter plastični odpadki in mikroplastika v okolju. Lani so v Studenem postavili Rotary sadovnjak z medovitimi rastlinami. Glažar je v sliki in besedi nanizal še vrsto rekreativnih in družabnih srečanj rotarijcev.

Edvard Škodič iz Rotary kluba Ljubljana je z zanimivimi zgodbami predstavil rotarijsko gibanje v Sloveniji od njegovih prvih začetkov v letu 1929. Med znanimi rotarijci sta bila tudi slikar Božidar Jakac in olimpijonec Leon Štukelj.

Prvi Rotary klub je nastal leta 1905, v obdobju »divjega« kapitalizma v Chicagu. Ustanovna paterica različnih poklicev je strnila svoje vrste zato, ker so pogrešali človeško solidarnost. Začeli so se družiti, da bi si medsebojno pomagali in obudili to vrednoto, k njenemu širjenju so pritegnili še druge ljudi. Sprva niso uporabljali imena Rota-

Gostitelj Boštjan Glažar je predstavil domači klub, gostujoči predavatelj Edvard Škodič pa zanimive zgodbe iz 90-letne zgodovine slovenskega rotarijstva.

ry, nastalo je kasneje, izhaja pa iz besede rotirati (člani so se namreč sestajali vsakokrat pri enem izmed njih). Tako so Rotary klubi vzpostavili organizacijo, v kateri prijateljujejo ljudje dobre volje z mislijo na dobrobit še drugih ljudi in okolja. V okviru rotarijskega gibanja se je izoblikovala etika, temelječa na osnovnih civilizacijskih normah: resnici, poštenju, prijateljstvu in dobri volji ter delovanju v prid blaginje vseh ljudi.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Viko Kranjc.

Dobrodelno z glasbo in tekočino življenja

Območno združenje Rdečega križa Postojna-Pivka je v začetku leta, od 3. do 5. januarja, na SGLŠ Postojna organiziralo vsakoletno tradicionalno krvodajalsko akcijo, 21. januarja pa v postojnskem kulturnem domu dobrodelni koncert.

Območno združenje Rdečega križa Postojna-Pivka je dobrodelni koncert organiziralo v sodelovanju z Radiem 94 in Občino Postojna. Z izkupičkom od vstopnine (2.160 evrov) bo skupini socialno ogroženih starostnikov omogočilo brezplačne enotedenske počitnice na morju. Na koncertu, ki ga je povezoval radijski voditelj **Mehmed Muhović Meho**, sta zapolnjeno dvorano ogrevala s svojimi skladbami **Nina Bužanin Simičič - Ninnay** in **Drago Mislej - Mef**.

V decembru zaradi bolezni odpadli koncert je tudi tokrat izzvenel v začasno spremenjeni zasedbi. Skupina **Ninnay & Godfathers** je zamenjala enega botra, **Petra Bužanina** je na cahonu nadomestil **Ado Krpan**. Peter je s hčerko Ninnay zapel le eno skladbo, **Alen Mitrović** (drugi »boter«) je s kitaro in vokalom dodatno oplemenitil Ninin zna-

Peter, Ado, Ninnay in Alen občinstva niso pustili ravnodušnega.

čilni, rahlo hripav glas, ki najbolj pride do izraza pri izvajanju legendarnih uspešnic Janis Joplin.

Mefove pristaše je presenetil ožji družinski nastop najpriljubljenjšega postojnskega Izolana. Na odru se je Dragu (kot je povedal sam) drugič v vseh letih pridružil sin **Aljoša**. Z dodatnimi efekti na električni kitari je prispeval k bogatejšemu zvoku, za katerega je profesionalno poskrbel **Silvo Čuk**. Tretji, štirinožni član Leonard je večji del nastopa spremljal brez laježa, s sprehodom po odru pa si je prislužil bučen aplavz. Med Mefovim nastopom se je vedno težko odločiti, ali te bolj navdušijo besedila, dopolnjena s preprosto, nezahtevno melodijo bonace ali povezovalne

duhovite razlage med posameznimi pesmimi. Oboje zveni še kako domače.

Krvodajalske akcije se je udeležilo 415 prostovoljcev, uspešnih je bilo 384 odvzemov. V času akcije so aktivisti RKS obeh občin za dijake četrtil letnikov Šolskega centra Postojna in SLGŠ Postojna s predavanji promovirali krvodajalstvo in njegovo plemenito poslanstvo. To je pripomoglo, da se je letos med srednješolci prvega darovanja udeležilo 18 krvodajalcev. Naslednja krvodajalska akcija v Postojni bo v začetku maja.

Besedilo in fotografija: Marino Samsa.

Odtenki plemenite kovine za plemenite Junake

Tudi Postojna je 15. februarja, na mednarodni dan boja proti otroškemu raku, simbolno izražala podporo malim Junakom, ki se borijo z zahrbtno boleznijo, njihovim svojcem in medicinskemu osebju, ki bolnikom pomaga do ozdravitve. Vseslovenska akcija društva Junaki 3. nadstropja oza-vešča in opozarja, da rak ni le bolezen odraslih.

Boj proti otroškemu raku simbolizira zlata pentlja in tudi v Postojni so jih na pobudo **Občine Postojna** delili pred šolami, vrtci in še nekaterimi ustanovami. Z njimi so otroci in odrasli izkazali podporo malim bolnikom, ki jim je življenje neizprosno naložilo veliko preizkušnjo že v najbolj občutljivem obdobju. Podporo so odražali tudi

izobešeni zlati baloni pa zbrane dobre misli in drevo življenja, nastalo prav v ta namen. Zlato preobleko je ta dan dobila tudi občinska stavba. Ob otrocih iz šol in vrtcev so pozornost izkazali

tudi mimoidoči, akcijo pa so podprli **Zavod Znanje, Pum-O, Klub študentov občin Postojna in Pivka, Mladinski center Postojna** in **Društvo prijateljev mladine PO-PI**.

Otroški rak je še vedno tema, o kateri v družbi premalo govorimo in premalo vemo. Zato je tudi odnos vrstnikov in odraslih do malih bolnikov in njihovih svojcev negotov, saj ne vedo, kako naj pristopijo. Otroci in mladostniki pa si med zdravljenjem in tudi potem, ko raka premagajo, želijo predvsem sprejetosti med vrstniki.

V Sloveniji vsako leto zbolijo za rakom približno 80 otrok in mladostnikov. Ozdravljivost je spodbudna, 80-odstotna, a vsaka izgubljena bitka z zahrbtno boleznijo prinaša veliko bolečino in nenadomestljivo izgubo za družino in skupnost.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Občina Postojna.

Solidarnost nima meja

V Postojni sta v organizaciji **Kluba študentov občin Postojna in Pivka** in **Oldtimer Kluba Postojna** stekli zbiralni akciji za pomoč državam v krizi.

Klub študentov občin Postojna in Pivka je v začetku februarja zbral materialna sredstva za pomoč žrtvam potresa v Turčiji. Samo v dveh dneh so v svojih prostorih zbrali skoraj tona doniranih

potrebščin: higienske pripomočke za dojenčke in ženske, topla oblačila za otroke in odrasle, obutev, spalne vreče ... Akcija je zaradi stiske s prostorom za zdaj zaključena, prevoz v Turčijo pa je organiziran v sodelovanju s Turško ambasado.

Oldtimer Club Postojna je konec januarja ponovno poslal zelo veliko količino materialnih donacij za Ukrajino. Zahvala gre vsem članom kluba in občanom Postojne. Pomoč bodo zbirali tudi

v letošnjem letu, in sicer: prve pomoči za avtomobile, topla oblačila, druga oblačila in igrače za otroke ter vse ostalo, kar v teh težkih časih potrebujejo. Dobrodošla je tudi pomoč za organizacijo in logistiko. Donacije zbirajo na sedežu društva (Kolodvorska 21, Postojna) vsak 1. torek v mesecu ob 18. uri ter predhodno po dogovoru na številki 041 643 952 (Iztok) ali 031 405 571 (Tomaž).

Tjaša Blaško

Od slovenske Istre do Dalmacije in Sarajeva

V Kulturnem domu Postojna so se tudi po kulturnem prazniku zvrstile prireditve za različne okuse in generacije. Številno občinstvo so na predvečer praznika zaljubljenec raznežili dalmatinski napevi in pesmi s slovenske Obale in Istre. Vse prej kot nežna pa je kontraverzna tema dokumentarnega filma *Sarajevo safari*. Režiser Miran Zupanič je v pogovoru po projekciji filma odstrnil ozadje nastajanja filma. Našemu gledališkemu abonentnemu podmladku so se na predstavi Doktor Sreča pridružili še številni otroci in starši in do zadnjega kotička napolnili dvorano.

Zajček dr. Sreča je vodil otroke (in tudi starše) do spoznanja, da z računalniškimi igravicami, telefoni in risankami ni dobro pretiravati. Za srečo, dobro počutje in zdravje sta pomembnejša druženje in pozornost do tistih, ki jih imamo radi. Zajčkov najbolj priljubljen recept je en objem na dan, ki odžene zdravnika stran.

Za razneženo razpoloženje na Valentinov predvečer so poskrbeli klapa **Semikantá**, **Ženska klapa Fritule** in **Slavko Ivančič** s spremljevalno skupino. Občinstvo je bilo »back vokal« pri mnogih uspešnicah iz njegovega bogatega repertoarja, tudi pri pesmi *Solinar*, za katero je besedilo napisala Postojnčanka **Silva Bajc**. Klapa **Semikantá** je navdušila z dalmatinskimi, istrskimi in slovenskimi ljudskimi pesmimi, **Ženska klapa Fritule** pa je ponudila še bolj

raznolik nabor – od priljubljenih dalmatinskih popevk, slovenskih zimzelenčkov do tujih uspešnic.

Dokumentarni film *Sarajevo safari* je premiero doživel 10. septembra lani na festivalu dokumentarnih filmov v Sarajevu in močno razburkal javnost tako v Bosni in Srbiji kot tudi v Sloveniji. Film, posnet po ideji **Francija Zajca** in v režiji **Mirana Zupaniča**, razkriva, da je pri obleganju Sarajeva poleg Vojske Republike Srbske, prostovoljcev in plačancev delovala še maloštevilna in skrivnostna skupina premožnih tujcev. Ti so plačevali visoke zneske, da so lahko streljali na nedolžne prebivalce obleganega Sarajeva, za najbolj dragoceno »trofejo« so veljali otroci.

Film je gostoval že v mnogih slovenskih kinematografih in kulturnih

Režiser Matjaž Zupanič je v pogovoru s Tjašo Blaško poudaril, da film na osnovi pričevanj odstira zaveso dolgo prikrita zgodbe. Od tu naprej polaga svoje upe na novinarje.

hramih; in 18. februarja smo si ga lahko ogledali tudi v Postojni. Izpoved dveh žrtev prinaša uvid v usode ljudi, ki so jim krogle ostrostrelcev neizbrisno zaznamovale življenje. Pretresljiva je izpoved staršev, katerih hčerka (stara komaj leto in štiri dni) je umrla zaradi strela ostrostrelca. To, da je bil tarča le otrok, je bilo nedoumljivo. Prav tako gledalec ne more ostati ravnodušen pri izpovedi moškega, ki ga je – takrat študenta – na ulico pritegnil sončen dan, a je za nekaj sončnih žarkov plačal zelo visoko ceno, saj je zaradi posledic strela ostal prikovan na voziček. Njegovo pričevanje izkazuje življenjsko modrost in moč volje do življenja. Hkrati nastavlja ogledalo družbi 21. stoletja, za katero se zdi, da si ne želi

miru, ker potrebuje adrenalin, ki ga omogoča nasilje; kot da mir pomeni dolgočasje, praznino. V filmu se prepleta tudi pripovedovanje dveh prič safarija. Režiser Miran Zupanič je v pogovoru s **Tjašo Blaško** pripovedoval o burnih odzivih, zlasti na srbski strani. Toda z dokumentiranjem pričevanj žrtev in dveh prič safarija je odstrl zaveso zgodbe, ki očitno ni izmišljena. Režiser pravi, da zdaj vsak dan srečuje ljudi, ki mu pripovedujejo, da so za sarajevski safari že slišali. Upa, da bodo svojo vlogo zdaj opravili raziskovalni novinarji. Verjetno pa je utopično pričakovati, da bodo v to jabolko resnice zagrizli srbski mediji.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Foto Atelje Postojna.

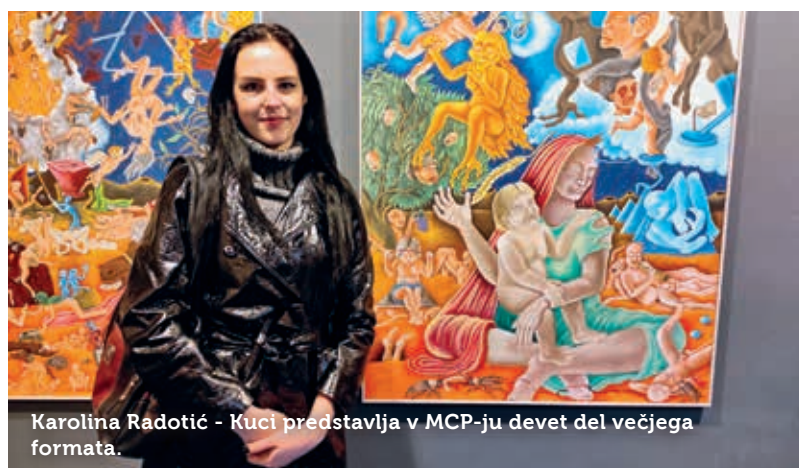
Subtilni kotički duševnosti v MCP

V Mladinskem centru Postojna je na ogled razstava slik **Karoline Radotić - Kuci**. Umetnica jo je naslovlila *Subtilni kotički duševnosti*, obsega pa devet del večjega formata, ki jih je ustvarila v zadnjih dveh letih. Slike mlade Postojnčanke bodo postavljene mesec dni.

Karolina Radotić - Kuci je na odprtju razstave *Subtilni kotički duševnosti* 17. februarja v Mladinskem centru Postojna dejala, da je v svoja dela vložila »veliko truda, veliko časa, ampak vse z veseljem. Niti ene ure, ko sem slikala, nisem štela. Zame je bilo pravo doživetje«. »Razstavljene slike so produkt raziskovalnega študijskega dela in začetki moje slikarske poti,« je pojasnila. Mlada umetnica je nedavno diplomirala na Visoki šoli za risanje in slikanje Arthouse. Sprva risarka, je s prehodom na večje formate pridobila dodaten ustvarjalni prostor. »Takrat sem šele začela pri-

povedovati zgodbe. Z majhnih risbic sem prešla na te motive.« Posamezne like v skicirki je torej povezala v zgodbo. »Te slike so kot nek roman,« predstavljajo določeno obdobje njenega življenja.

Karolino spremlja umetnost od malih nog, že v osnovni šoli je sodelovala na delavnicah *ex-tempore*; kasneje je zarisal pot njenemu umetniškemu ustvarjanju tudi študij. Razstavljene barvite slike so bogate, polne dogajanja, mešajo se elementi astrologije in mitologije, a z njimi se ne omejuje. Med njimi

Karolina Radotić - Kuci predstavlja v MCP-ju devet del večjega formata.

je *Sagitta*, njena prva slika večjega formata. Mitološka puščica si ime deli z ozvezdjem, njene simbole pa je želela vpeti v drugačen kontekst. Triptih *Uran in njegova mati* nam prikaže moč Zemlje, ki dá življenje, a ga hkrati lahko tudi vzame. Dela nas popeljejo od povezanosti in ne-

skončne ljubezni do človekovega greha, padca in apokalipse. Delo *Zavist in pohlep* pa je alegorija nesrečnega zakona; ta se izrazito razlikuje že po barvni lestvici. Vsa dela so na ogled mesec dni.

Besedilo in fotografija: Jaka Zalar.

»Lepota, brez katere človek ni človek, je v umetnosti«

Osrednja občinska prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku je ponudila preplet poezije in glasbe v izvedbi domačih kulturnih ustvarjalcev in uveljavljenih slovenskih glasbenikov. Pahljačo številnih odtenkov kulture je v svojem govoru razprla gledališka igralka, pisateljica in pesnica Saša Pavček. Župan Igor Marentič pa je izpostavil vlogo maternega jezika skozi zgodovino slovenskega naroda in pomen kulture za našo identiteto. Vrhunec prireditve je bila podelitev Vilharjevega priznanja za izjemne dosežke na področja kulture akademskima glasbenikoma in profesorjema kitare Nataši in Tonetu Črnujlu.

Saša Pavček se je poslušalcev dotaknila z osebno naravnimi sporočili o pomenu kulture.

Tako župan ko slavnostna govornica sta opomnila, da smo Slovenci edini narod, ki z državnim praznikom slavi kulturo. »Kultura je zakladnica duhovnega bogastva, ki so nam ga podarili naši predniki in je neskončno polje možnosti in priložnosti, ki nas vabi, da nanj zasejemo svoj košček lastne ustvarjalnosti za naše zanamce,« je dejal župan Igor Marentič. Nanizal je spodbude, s katerimi poskuša Občina zagotoviti pogoje kulturnega udejstvovanja kar najširšemu krogu društev in posameznikov. Spoštovanje do kulturnih ustvarjalcev izkazuje tudi s podelitvijo priznanja

Miroslava Vilharja za izjemne dosežke na področju kulture. Priložnost, da jim izkazuje svoje spoštovanje in priznanje na povsem osebni ravni, pa ima tudi vsak občan, zato je župan povabil, da ga izkazujemo z obiskom kulturnih prireditev.

Slavnostna govornica, gledališka igralka, pisateljica in pesnica Saša Pavček, je pahljačo kulture v vseh njenih odtenkih razgrnila na osebni ravni – tako, kot jo sama doživlja, čuti in živi. »Življenje je treba živeti! Kako? Brez umetnosti si življenja ne znam predstavljati. Umetnost se rojeva iz radosti in iz življenjskih stisk, je človekova nuja in je za soljudi nujna! Svoj smisel dobi z drugim človekom,« je poudarila in dodala, da je vsa lepota, brez katere človek ni človek, v umetnosti. Svoje misli je prepletla s Prešernovimi verzi in izpostavila njegovo vlogo pri ohranjanju našega jezika in identitete. Pozvala je, da ne zapravimo dediščine, ki nam jo je dal naš največji pesnik: »Raje bodimo varuhi Prešernove dediščine in ljudje, ki negujemo drug drugega, kajti tudi to je kultura.«

Župan Igor Marentič je podelil Vilharjevo priznanje Tonetu Črnujlu. Natašo je zadržala bolezen, zato je v njenem imenu priznanje prevzel njen sin.

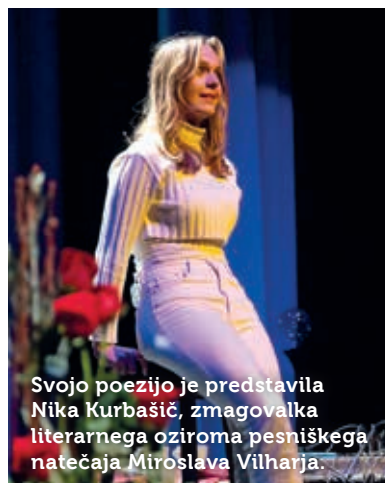
Nato je pozornost pripadla letošnjima prejemnikoma priznanja Miroslava Vilharja za izjemne dosežke s področja kulture, akademskima glasbenikoma in profesorjema kitare, zakoncema Nataši in Antonu Črnujlu (Natašo je za osebni prevzem priznanja prikrajšala bolezen). Priznanje sta prejela za izredne dosežke na področju glasbene umetnosti in promocije občine Postojna. S »Tednom kitare v Postojni« sta našo občino umestila na evropski zemljevid festivalskih središč klasične kitare. Junija lani je odmeval jubilejni, 10. festival. Poleg sklopa koncertov festival prinaša tudi predavanja in mojstrske tečaje za mlade kitariste pri preverjenih mentorjih. Jedro predstavljajo uveljavljeni univerzitetni profesorji iz Slovenije in sosednjih dežel, vsako leto pa festival dopolnjujejo atraktivni, mednarodno priznani predavatelji in koncertanti, predvsem mlajše generacije. Prav izpostavljanje mladih kitaristov je značilnost in odlika Tedna kitare v Postojni, ki so mu pohvalne besede namenili tudi

drugi po svetu. Odkar sta se ustalila in ustvarila družino v Postojni, sta kot učitelja kitare na Konservatoriju za glasbo in balet Ljubljana ter v Glasbeni šoli Postojna ponesla ime Občine Postojna tudi na prizorišča državnih in mednarodnih tekmovanj za kitaro ter prejela skupno preko 60 najvišjih nagrad in priznanj. Nagrajenca organizirata v sklopu festivalskih večerov tudi Večer slovenske glasbe, s katerim izpostavljata skladateljsko tradicijo našega mesta in spodbujata mlade slovenske ustvarjalce k ustvarjanju izvernih glasbenih del.

V kulturnem programu, ki ga je povezovala Tjaša Blaško, se je zbranim obiskovalcem predstavila mlada pesnica in recitatorka Nika Kurbašič. Dijakinja Šolskega centra Postojna je lani za pesem "Prosim, ne sprašuj me" prejela nagrado na literarnem oziroma pesniškem natečaju Miroslava Vilharja. Domače glasbene barve je na prireditvi zastopala predlani nastala Vokalna skupina Alikovot. Pevci so nas pod umetniškim vodstvom Vitala Jurce popeljali v bogato zakladnico slovenske ljudske glasbe. Za glasbeno poslastico pa so poskrbeli vrhunski glasbeniki, združeni v Sozvočja Slovenije Trio – Janez Dovč, Gregor Volk in Goran Krmac. Navdušili so z uglasbeno poezijo slovenskih pesnic in pesnikov ter slovenskimi ljudskimi pesmimi v sodobnih priredbah. Poslovlili so se v družbi Prešerna z glasom in stasom podžupana Andreja Berginca.

Program prireditve je obogatila Vokalna skupina Alikovot.

Svojo poezijo je predstavila Nika Kurbašič, zmagovalka literarnega oziroma pesniškega natečaja Miroslava Vilharja.

Besedilo: Ester Fidel; fotografije: Foto Atelje Postojna.

Mef v Naših POrtreh

Prvi četrtek v februarju je bilo v čitalnici Knjižnice Bena Zupančiča Postojna komaj dovolj prostora za vse obiskovalce, ki so prišli na pogovorni večer Naši POrtrti, tokrat z Dragom Mislejem – Mefom. Čeprav so ga mlada leta odnesla v Izolo, ostaja še vedno tudi naš POrtojčan. S priljubljenim glasbenikom, novinarjem, urednikom in organizatorjem širokega srca in duha, Ježkovim nagrajencem, se je pogovarjala voditeljica cikla Naši POrtrti, novinarka Helena Premrl.

Izvirno duhovit, kot zna biti le on, je odstiral postojnske in druge glasbene zgodbe, spomine, ki se jih je v njegovem obširnem ustvarjalnem opusu skozi desetletja nabralo res veliko – tudi tistih, z nekoč naše skupne jugoslovanske scene. Kar nekaj zanimivih je naštel: bendov, glasbenikov, dogodkov, snemanj, koncertov... Ves čas je v svojem značilnem, duhovitem slogu radoživo izvajal med občinstvom smeh in širil svojo nalezljivo vedrino. Pravi, da ima v glavi kakšnih 120 svojih besedil. Za Mefa pravijo, da je upesnil Obalo in je animator človeških duš. Povedal je tudi zgodbo, kako je na pobudo prejšnjega župana ob 100-letnici mesta Postojna napisal pesem Za zmeraj.

V zadnjem času veliko nastopa s svojim bendom NOB po gledaliških odrih od Ptuja do Kopra in Tartinijevega gledališča v Piranu, kjer predstavlja svojo knjigozvočnico z naslovom Ljubljanska 45. To je naslov Mefovega doma, po potrebi tudi hostla in še česa. Knjigozvočnica z enajsti-

Mef je v svojem značilnem duhovitem slogu izvajal med občinstvom smeh in širil svojo nalezljivo vedrino.

mi pesmimi in zapisi je nastala v času korone. V njej so zgodbe in zapisi, ki bi jim zavidal celo Boccaccio, je zapisala Nataša Fajon na spletnem portalu Opazovalec.

Beseda pa je tekla tudi o njegovem sodelovanju pri nastajanju naših dokumentarno-zgodovinskih filmov v produkciji domačega Društva Kolut. Svoj scenarij je prispeval za filma o furmanstvu in najnovejšega o reševanju lipincev. Pri teh filmih sta moči združila še z enim znanim Postojnčanom, režiserjem Dušanom Milavcem. Večkrat se je spomnil tudi izjemnega vsestranskega ustvarjalca, pokojnega Jadrana Strleta.

Nikakor pa mu voditeljica ni mogla do živega, ko je poudarjal, da je rad doma (čeprav je menda bolj malo), da je lenoben in mediteransko ležeren, da ničesar ne načrtuje, niti dopusta, ki si ga vzame (pre)poredko. Rad bi prišel na zeleno vejo, a kaj, ko pri vsem zamuja povprečno za en mesec. Potem je še dodal, da je Kosovel pri

svojih 17-ih, 18-ih že napisal Bore in jih je enako rosno mlad uglašil Srebotnjak, on pa je v teh letih kvečjemu zadel nekaj golov. Podvomil je o sebi, češ da ga »takega kot je, danes ne bi vzeli v službo«.

Potem sta se z voditeljico ustavila še pri njegovem novinarsko-medijskem, uredniškem delu in organizacijskih vsebinah, kot so odmevni četrtkovi večeri »pri špini« in razstave v Placu Izolanov. Ta mali ulični prostor je ravno z njim postal svojevrsten kulturni zatok Izole, enkratno središče, ki vse bolj živi in prinaša v staro mesto bogat, sproščen utrip. Za konec, tik preden je odigral še nekaj pesmi, o katerih je povedal tudi zgodbe, je poudaril, da je hvaležen in srečen, ker 'se je na svoji široki in vsestranski, močno razgibani življenjski in ustvarjalni poti znašel točno ob tem času in v tem prostoru'. Ampak tega, da je upokojenec, mu pa nikakor nismo verjeli.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: arhiv knjižnice.

Otroci so napisali pravljico

Hnum, društvo za širjenje vseživljenjskega učenja in Jezikovna šola Athena s svojim poslanstvom in študijskimi krožki na izviren način skrbita tudi za naravo in okolje. Pobudnica in gonilna sila društva je bila lani preminula Flora Otoničar, katere delo zdaj nadaljuje njena hčerka Rebeka Petrovčič. Prejšnji mesec je luč sveta ugledala drobna, a pomenljiva knjižica z naslovom Ohranimo drevesa, ohranimo gozdove. Prvič so jo predstavili na pravljicni urici na otroškem oddelku Knjižnice Bena Zupančiča Postojna sredi januarja.

Pripravili so jo skupaj z otroki. Ti so napisali svoje zgodbe na naslovno temo pri študijskem krožku Napišimo pravljico pod mentorstvom **Polone Ženko**. Svoje avtorske pravljice so prispevali otroci, stari od 6 do 9 let: **Ammar, Aisha in Maryam Moataz Rayan, Arta Maksuti ter Mija in**

Otroci so svoje zgodbe napisali pod mentorstvom Polone Ženko.

Metka Piškur. Ilustracije so pridale slikarke **Rebeka Petrovčič, Jerneja Srebot in Amadea Ris**. Skupno sodelovanje je tako obrodilo korak dlje k ozaveščanju in ohranjanju narave, dreves in gozdov.

V knjižnici si lahko do 4. marca ogledate kar dve razstavi.

Prvo – **Pesmi v grafiki / Srečko Kosovel** – je posredovala Galerija Hiše kulture v Pivki. Njen tematski del naslova je tudi vodilni naslov večletnega projekta (2022–2025), ki raziskuje povezave med poezijo in likovno umetnostjo z medijem grafike. Svoja dela predstavljajo: **Jovana Đukić, Miha Majes, Monika Plemen in Maša Pušnik**.

Naša vsestranska likovnica **Jasmina Čelan** pa je svojo ustvarjalnost na področju fotografije tokrat strnila v razstavo z naslovom **Z mojih sprehodov**. Na barvnih in črno-belih fotografijah prepoznavamo pretežno utrinke iz Postojne in njene okolice, prizore znanih in neznanih koticov, detajlov in pogledov, ki s svojo sporočilnostjo nizajo zgodbe in nas povedejo h globljemu razmisleku.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: arhiv knjižnice.

Večer spominov v Planini

V Kulturnem domu Planina so na predvečer slovenskega kulturnega praznika pripravili prireditev z naslovom *Sila spomina*. Na njej so se spomnili obletnic pomembnih slovenskih osebnosti kot tudi jubileja lokalne gledališke skupine Ščuka. Trije nastopajoči so na odru prikazali nekaj koščkov iz nekdanjih predstav. Za glasbeno spremljavo je poskrbela Vokalna skupina Studenec iz Pivke.

»Drug ti je v skrbno nastavljene mreže nestanovitno zasačil srce; vender na mene še nekaj te veže, kaj de je, komej med nama se ve,« tako se začne pesem *Sila spomina* Franceta Prešerna, katere naslov so si v Kulturno-umetniškem društvu Planina sposodili za prireditev na predvečer kulturnega praznika. Rdeča nit prireditve je bil prav spomin, na njej so se spomnili več pomembnih obletnic znamenitih Slovencev. Melodija Kodrovega Cvetja je spomnila na Ivana Tavčarja, 19. februarja je namreč minilo natanko sto let od njegove smrti. Letos zaznamujemo tudi 30-letnico smrti arhitekta Edvarda Ravnikarja, študenta Jožeta Plečnika. Podpisal se je pod stavbe, kot so Moderna galerija, Cankarjev

dom in blagovnica Maxi, zasnoval je urbanistični načrt Nove Gorice. Z *Drobno pesmijo* in *Večerno impresijo* Karla Destovnika - Kajuha pa so omenili še lansko stoto obletnico pesnikovega rojstva. Kulturno prireditev je pivška **Vokalna skupina Studenec** popestrila s pesmimi Ne bodi kot drugi, Spominčice in Dekle na vrtu zelenem sedi.

Večji del večera so trije govornici na odru – **Maja Batagelj, Zdenka Kanoni in Franci Petkovšek** – namenili 30-letnici gledališke skupine Ščuka. Petkovšek sodi med njene soustanovitelje. V enem od zvočnih posnetkov, s katerimi so obujali spomine na minula leta, je povedal, da so skupino poimenovali Ščuka,

Franci, Maja in Zdenka so gledalcem postregli z drobci nekdanjih predstav gledališke skupine Ščuka.

»ker je tukaj v Unici ščuka in ker smo igrali Partljičevo igro Ščuke pa ni, ščuke pa ne.« Gledalci so zaslišali tudi glas članice skupine **Cilke Blažon**, ki sicer ne biva več v Planini. Trojica nastopajočih je medtem z nostalgičnim izrazom na obrazu brskala po albumu s fotografijami, saj »fotografija ustavi lepoto trenutka,« je na odru dejala Batageljeva. Misli so jih popeljale k utrinkom iz nekdanjih gledaliških predstav.

Društvo ima tudi otroško gledališko sekcijo Ščukice, ki to sezono počiva, saj se je k sodelovanju prijavilo premalo otrok. Člani odrasle sekcije pa zdaj že pripravljajo posebno predstavo ob jubileju. Ustvarjalci so večer v Kulturnem domu Planina končali tako, kot so ga začeli, s Prešernovo poezijo.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Foto atelje Postojna.

Nataša Zirnstein razstavlja v Zavarovalnici Triglav v Postojni

V galerijskem preddverju Zavarovalnice Triglav v Postojni so odprli razstavo Postojnčanke Nataše Zirnstein s pomenljivim naslovom *Žena in ptica*. Mnogoštevilni obiskovalci so bili navdušeni nad njeno drugo samostojno razstavo po desetih letih na istem mestu.

Prisotnim je najprej zaželel dobrodoščilo **direktor postojnske OE Zavarovalnice Triglav Jože Celin**. Poudaril je pomembnost stika s kulturnimi vsebinami in pričujočo razstavo, saj jim je njihova hiša že vrsto let naklonjena. Za imeniten in edinstven glasbeni dodatek na slovesnem odprtju sta poskrbela domačina, lajnarka **Majda Milavec Marinšek** in klarinetist **Emil Milavec**.

Nataša, sicer že vrsto let zaposlena pri Zavarovalnici Triglav, se slikanju posveča že od malih nog. Kot velika ljubiteljica umetnosti pogosto obiskuje galerije in muzeje ter si nabira znanje še v likovnih monografijah znanih slikarjev.

Tudi tokrat se predstavlja s pestro motiviko del iz svojega zadnjega

ustvarjalnega obdobja – s slikami oziroma platni v oljni in akrilni tehniki ter keramiko. Iz razstavljenih del vejejo subtilnost, čustvenost, nežnost, pravljичnost in estetska dovršenost tako na platnih kot v najrazličnejših malih skulpturah in reliefih. Vodilni in simbolični figuradni motiv ženske in ptice se razodeva v različnih zgodbah in vsebinah čustveno obarvanih starih ali pa se vpleta v delo nekoliko bolj skrivno. Večino del se nagiba k realizmu, vendar je ves čas mogoče opaziti tudi smer liričnega ali bolj ploskovnega in značilno stiliziranega podajanja izpovedi v živahni barvitosti.

Štiri razstavljenih dela so bila izbrana na tematskih razstavah v organizaciji JSKD RS – tri v okviru regijske

Na umetniško ustvarjanje svoje sodelavke je ponosen tudi direktor postojnske OE Zavarovalnice Triglav Jože Celin.

tematske razstave, eno na državni ravni. Na natečaju, ki je bil organiziran leta 2015 na republiški ravni v Zavarovalnici Triglav, si je z delom V Luninem siju prislužila posebno omembo strokovne komisije. Ustvarila je tudi naslovnico za revijo *Obzornik* na temo sodelovanja.

Nataša je od leta 2008 članica Društva likovnih ustvarjalcev Postojna, v okviru katerega se je udeleževala tudi likovnih tečajev. Njena dela smo lahko videli na različnih društvenih skupinskih razstavah. V za-

dnjem desetletju se je posvetila še oblikovanju glin. V ta namen se je pridružila študijskim krožkom, ki jih je organizirala Jezikovna šola Athena, in skupini Varuhi gozda. Ob tem je poudarila, da razstavo posveča spominu žal prezgodaj pokojnih – Maji Žnidaršič in Flori Otoničar, ki sta ji pomagali do znanj na področju oblikovanja glin.

Razstava bo odprta do 10. aprila.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Tomaž Penko.

O soboslikarstvu in črkoslikarstvu na Postojnskem in Bistriškem

Letošnji kulturni praznik je bil v Notranjskem muzeju Postojna zaznamovan s predstavitev dveh rokodelskih dejavnosti – sobo- in črkoslikarstva. Njuni začetki na zamejenem območju sežejo po dosedanjih raziskavah (tudi arhivskih virov) v konec 19. oziroma na začetek 20. stoletja. Program je v dopoldanskih urah uvedlo vodstvo po občasni razstavi. Avtorica razstave *Nagelj dehteč, na steni rdeč* – muzejska svetnica, etnologinja Magda Peršič – je obiskovalce popeljala po razstavi, ki predstavi lokalne sobo- in črkoslikarje ter pleskarje od omenjenih začetkov pa vse do 80. let 20. stoletja. Sledila je slikopleskarska delavnica, namenjena družinam, praznični dan pa je sklenilo vodstvo po stalni razstavi KRAS, Muzej krasa.

Magda Peršič je zamisel za razstavo dobila ob izvajanju vsakoletne prakse študentov etnologije avgusta 2021, ko so ti pod njenim nadzorom konservirali stenske in črkoslikarske šablone, dediščino sobo- in črkoslikarja Miroslava Vičiča, domačina iz Majlonta. »Na etnološkem oddelku hranimo čez 200 njegovih šablon, in škoda bi bilo, da tega dragocenega gradiva ne bi spoznala vsaj lokalna javnost,« je povedala avtorica in dodala, da sodijo rokodelske in obrtne dejavnosti med osrednje teme etnološkega proučevanja. »Zato sem tudi s tega vidika skušala prispevati zna-

nje o samostojnih dejavnostih, ki so skoraj zamrle, sploh ko govorimo o črkoslikarstvu. Tega je v 80. letih prejšnjega stoletja nadomestilo grafično oblikovanje.« V drugi polovici 20. stoletja je šabloniranje nadomestilo krašenje z vzorčnimi valjčki in se množično uveljavilo zlasti na podeželju.

Magda Peršič se je v sklopu raziskave te zanimive teme oprla na raziskovalce in razstavljavce slikopleskarske obrti – **dr. Andreja Dularja** iz Slovenskega etnografskega muzeja, **Antona Černica** in **Primoža Rojca**. »Razstava o soboslikarstvu

Številni obiskovalci so z zanimanjem prisluhli pripovedi etnologinje Magde Peršič.

torej ni prva,« poudarja, »vsekakor pa je zasnovana celostno in ima namen predstaviti pomen teh obrtnih dejavnosti za lokalno okolje, saj se Postojnčani in okoličani še spominjajo predvojnih 'malarjev in umetnikov'.« Peršičeva spremlja to tematiko ob drugih raziskavah že od začetkov delovanja v muzeju. Tako na razstavi predstavi tri generacije črko- in soboslikarjev »od nam znanih začetkov teh rokodelskih dejavnosti«. Razstavo je omejila na Postojnsko in Bistriško predvsem zaradi gradiva, ki so ga zanjo posodili mojstri te obrti, informatorji in

pripovedovalci. Ker hranijo valjčke, šablone, slikopleskarsko orodje in naprave tudi v drugih muzejih, zavodih in posamezniki, si Peršičeva želi, da »bi bilo stensko slikarstvo v prihodnosti raziskano širše, predstavljeno za celoten slovenski prostor, predvsem pa da bi gradivo, povezano s to dejavnostjo, ohranjali in ga prepoznali kot pomemben delček kulturne zapuščine«. Razstavo si obiskovalci lahko ogledajo še do konca marca.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Nika Čuk.

Valentinijeva razstava kot iztočnica za razpravo o umetniških ponaredkih

V ljubljanski Galeriji Vžigalica so na predvečer praznika kulture odprli razstavo pokojnega postojnskega slikarja Marka Premrla, v umetniških krogih znanega pod imenom Marcel Valentini. Na ogled so postavili del njegovega originalnega opusa in nekatere kopije umetnin slavnih slikarskih mojstrov. Razstavo Originalni ponaredki bo 14. marca spremljala tudi okrogla miza o liku, osebnosti in delu kontroverznega umetnika, tudi kot iztočnica za razpravo o aktualni problematiki umetniških ponaredkov.

Razstava je nastala v sodelovanju z Muzejem slovenske policije, zasebnimi zbiratelji in slikarjevo družino. »Želeli smo predstaviti njegovo življenjsko pot, polno vzponov in padcev, in vanjo vključiti tudi perečo problematiko goljufij s ponaredki,« je ob odprtju povedal **kustos Jani Pirnat** in spomnil na nedavne odmevne tovrstne primere pri nas. Ob tem je poudaril, da je Valentinijev primer edini, ki je doživel tudi sodni epilog.

Kot je znano, je Marcel Valentini v 90. letih prejšnjega stoletja vodil v

Postojni skupino kopistov v okviru blagovne znamke Agla Art pod menedžerskim vodstvom Vladimirja Slejka. V njegovem ateljeju so nastajale tako zveste kopije kot slogovni, v obeh primerih umetno starani približki umetniških del slavnih avtorjev, med njimi Van Gogha, Dégasa, Renoirja, Gaugina, Modiglianija in drugih.

Prodaja sicer legalnih ponaredkov s certifikati je v Sloveniji v tistem obdobju dvignila precej prahu, vrhunec pa je dosegla leta 2004 s kazensko ovadbo proti Valentiniju.

V ljubljanski Galeriji Vžigalica so razstavljena dela pokojnega postojnskega slikarja Marcela Valentinja.

Slikarja je prijavil policiji eden od lokalnih zbirateljev, potem ko je odkril, da je namesto 11 originalnih umetnin preko njegovega sorodnika kupil kopije. Slikar je umrl leta 2008, še pred izrekom sodbe, za goljufijo pa je bil pogojno obsojen eden od članov njegove družine.

Razstava bo na ogled do 19. marca; za boljše razumevanje in osvetlitev

umetnikove poti so jo pospremili z arhivskimi posnetki in drugim gradivom. Galerija Vžigalica vabi 14. marca tudi na drugo strokovno vodstvo po razstavi, 16. marca pa še na okroglo mizo o Marcelu Valentiniju in številnih odprtih vprašanih v zvezi z umetniškimi ponaredki.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

Jamski hrošči pomagajo pri razumevanju nastanka krasa

Kustos biolog dr. Slavko Polak je v začetku februarja v Notranjskem muzeju Postojna predstavil ugotovitve dolgoletnih raziskav, ki jih je opravil v okviru svoje doktorske naloge. Predavanje z naslovom »Hroščku drobnovratniku smo naredili PCR test« je bilo napovedano že lani decembra, a je bilo zaradi bolezni predstavljeno. Na njem je zbranim predstavil tudi izbor fotografij in pripetljaje na ekskurzijah po balkanskih državah.

Dr. Slavko Polak je na predavanju poljudno strnil rezultate svojih raziskav o jamskih hroščih podzemljarih.

Dr. Slavko Polak je na predavanju poljudno strnil rezultate raziskav o jamskih hroščih podzemljarih, ki jih je preučeval v okviru svoje doktorske naloge. Pojasnil je, da ti ne živijo le v jamskem okolju, pač pa raje v podzemeljskih okoljih, kot so tudi rudniki, rovi in razpoke. »Pri jamskih hroščih se vedno odkriva nove vrste in celo nove rodove,« je razložil in dodal, da so se s kolegi osredotočili na področje sistematike in sorodstvenih odnosov. Hrošče za analizo sta začela zbirati z mentorjem **dr. Petrom Trontljem** že leta 2003. Polaka je nato pot vodila po več državah Zahodnega Balkana.

S kolegi so uporabili izredno natančno metodo PCR-testiranja, ki smo jo laiki spoznali z nedavno epidemijo. Iskanje sorodstvenih odnosov s pomočjo analize molekul DNK lahko privede do presenetljivih odkritij in tudi tokrat je bilo tako. Morfološki znaki, ki naj bi pomagali pri

sistematiki, so se namreč izkazali za nezanesljive. »Različne skupine živali, ki niso sorodne, so v podobnem okolju naredile podobne prilagoditve,« je povedal Polak. V laboratoriju so analizirali 147 vzorcev, ki pripadajo 82 različnim rodovom. In kaj je analiza pripisala drobnovratniku? Enega najbolj znanih jamskih hroščkov in prvo jamsko žival, opisano že v 19. stoletju, lahko umestijo v skupino severnodinarskih hroščkov.

Nove ugotovitve so bile tudi pri ločnici Dinarskega krasa, saj se že dalj časa zarisane in sprejete meje eminentnih geologov v popolnosti ne ujemajo z rezultati omenjene analize. »Z biološkimi metodami gremo zelo nasproti geografom in geologom pri interpretaciji območja,« je Polak pojasnil prednosti teh metod. Jamski hrošči so torej pri razumevanju razvoja krasa v veliko pomoč.

Besedilo in fotografija: Jaka Zalar.

Presunljive fotografije iz taborišča smrti

V prvi polovici februarja so si lahko obiskovalci Galerije Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna (SGLŠ) ogledali pretresljivo razstavo, naslovljeno preprosto *Fotografije iz Auschwitza*. Predstavlja zgodbe šestih družin slovenskih taboriščnikov, ki so bili leta 1942 poslani v to koncentracijsko taborišče. Medinstitucionalna razstava je zasnovana kot potujoča, njeni avtorji so: Boris Hajdinjak (Center judovske kulturne dediščine Sinagoga Maribor), Darja Jan (Muzej novejšje zgodovine Celje, MNZC) in dr. Monika Kokalj Kočever (Muzej novejšje zgodovine Slovenije, MNZS).

Od 27. januarja lani, ko so jo ob mednarodnem dnevu spomina na žrtve holokavsta odprli v MNZS, je na poti po Sloveniji. Gostuje predvsem po šolah, kjer mlajše spominja in opominja na grozote izpred osmih desetletij, ki naj bi se ne ponovile več.

Na odprtju sta ob **Martini Klemenc iz SGLŠ** spregovorili o razstavi še soavtorici **Kokalj Kočeverjeva** in **Darja Jan**. Poudarili sta, da so avtorji ob snovanju razstave skušali raziskati zgodbe oziroma usode celotnih družin posameznega taboriščnika, razstavo pa

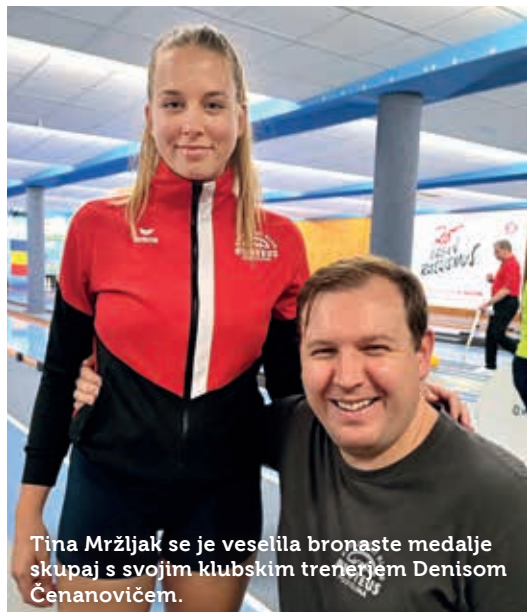
nameravajo širiti in ji postopoma dodajati posamezne zgodbe. Zbrane sta pozdravila in nagovorila še nekdanja partizanka **Anica Cucek** in **ravnatelj SGLŠ Miha Uhelj**. Anica Cucek je obudila spomine na dogajanje v širšem primorskem prostoru že v času po nastopu fašizma in kasneje med II. svetovno vojno ter opozorila na nepojmljive grozote, ki sta jih diktaturi povzročili Slovencem. **Ravnatelj SGLŠ Miha Uhelj** pa je poudaril svoj ponos na to, da šola po svojih močeh opominja in opozarja na dogodke, ki se žal še vedno dogajajo v naši širši okolici.

Na odprtju razstave so spregovorili (od leve proti desni): Martina Klemenc, Miha Uhelj, Katja Vuga, Anica Cucek, Darja Jan in Monika Kokalj Kočever.

V času delovanja taborišča v Auschwitzu, od maja 1940 do januarja 1945, je bilo tam ubitih okoli 1,1 milijona ljudi, največ Judov. Z območja Slovenije so tja poslali okoli 3000 ljudi; večina je bila Slovencev, z oznako politični zapornik. Za okrog 1700 taboriščnikov (glede na trenutno stanje raziskave) je taborišče postalo tudi kraj njihove smrti. »V Auschwitzu je tako eno največjih pokopališč slovenskih žrtev II. svetovne vojne,« poudarjajo avtorji. Taborišče pa je posebno še po nečem: tam so namreč glavino sprejetih v taborišče tudi fotografirali (z izjemo tistih, ki so jih ubili takoj po prihodu). Tako je nastala zbirka fotografij okoli 200.000 taboriščnikov. Ob ukinitvi taborišča naj bi jih uničili, a je enemu od taboriščnikov, sicer fotografu, uspelo skriti skoraj 39.000 teh posnetkov. Danes jih hrani Archiwum Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau v Oświęcimiu. Med njimi je preko 800 fotografij Slovencev in Slovenk, ki so jih fotografirali med 28. 9. 1941, ko je prispela prva skupina Slovencev iz zapora Begunje, in 20. 9. 1944, ko sta tja prispela dva Slovencev iz Dachaua. Med fotografijami, katerih 769 kopij hrani MNZC, prevladujejo fotografije taboriščnic.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Valter Leban.

Tina Mržljak se je veselila bronaste medalje skupaj s svojim klubskim trenerjem Denisom Čenanovičem.

KEGLJANJE

Na Reki je sredi februarja potekal svetovni posamični kegljaški pokal. Slovensko žensko zastopstvo je osvojilo dve bronasti odličji. Eno je prispevala Tina Mržljak, kegljavka Proteusa Postojna, ki je v kategoriji U-23 (mlajše članice) osvojila 3. mesto.

Tina Mržljak, Belokranjka v postojnskem klubu, je najprej premagala Italijanko in Poljakinjo, nato pa v boju za finale zaradi bolezni dvoboj predala. Na Reki je bil v vlogi selektorja za mlajše moške reprezentante tudi **Denis Čenanovič**, sicer trener v postojnskem klubu.

Na postojnskem kegljišču v Športnem parku je v brezhibni organizaciji domačega kluba istočasno potekalo državno prvenstvo v disciplini tandem mix dvojice v kategoriji U-23.

Domači pari **Anže Cej** – Aurora Pekošak (KK Pivka), **Matevž Vilhar** – Tajda Bajt (KK Brest) in **Matevž Vilhar** – **Amanda Zalar** se niso preveč izkazali, saj so obstali že v četrtfinalu.

Na kegljiščih v Pivki in Kamniku je potekalo državno prvenstvo v tandemu mix tako v članski kategoriji kot v konkurenci U-18.

V članski sta **Maša Miklavc** – **Žiga Požar** obstala v osmini finala, v mladinski konkurenci pa je dvojica **Anže Cej** – **Aurora Pekošak** (KK Pivka) osvojila srebrno odličje.

Druga moška ekipa Proteusa Postojna z velikim uspehom nastopa v 2. kegljaški ligi – zahodna skupina; v njej nastopa deset ekip. Po dvanajstih odigranih krogih vodijo z 20 točkami Postojnčani (7 zmag, remi, štiri porazi) pred Sijem – Acronijem Jesenice, ki ima štiri točke manj.

Do konca tekmovanja še trikrat igrajo na domačem terenu, vsi pa se nadejajo, da bodo po zaključnem marčevskem 18. krogu še vedno v vodstvu. Prvo mesto namreč prinaša napredovanje v 1. B kegljaško ligo – zahod.

BALINANJE

Končan je prvi del tekmovanja v Zimski balinarski ligi s klubi iz občin Pivka, Cerknica in Postojna. Liga se je sedaj razdelila na dva dela – v skupino, v kateri bodo igrali za uvrstitev od prvega do četrtega mesta, in drugo, manj kakovostno, za uvrstitev na mesta od 5. do 9.

V vsaki skupini bo še ena posamična tekma (vsak z vsakim). Ta del se bo zaključil 11. marca. V boljši skupini bodo po treh krogih odigrali še polfinalni obračun (12. 3.) in finalno tekmo (13. 3.), ki bo odločila o zmagovalcu Zimske lige 2022/23. Po prvem delu tekmovanja je vrstni red ekip naslednji: Postojna I (15 točk), Vinkl – Podgora (13), Sivke – Postojna (11), Postojna II (9), Cerknica (8), Tičnica – Cerknica (6), Videm Košana (5), Športni park – Postojna (3) in Podkraj (2).

FUTSAL

Z zadnjim, 14. krogom se je za sezono 2022/23 končal prvi del Futsal državnega prvenstva U15 – zahodna skupina. V ligaškem tekmovanju je nastopal tudi NK Proteus Postojna in v 8-članski ligi zasedel končno šesto mesto.

Varovanci trenerja **Bojana Kusturice** so osvojili 17 točk: po dvakrat so premagali Bronx Škofije in Oplast Kobarid, enkrat Futsal Olimpijo ter remizirali s Silikom Vrhnika in Futsal Olimpijo in vknjižili sedem ne preveč visokih porazov. Postojnčani igrajo svoje domače nedeljske tekme v športni dvorani Šolskega centra in so s prenovljeno ekipo zadovoljni, prav tako z uvrstitvijo, saj so trenutno najboljša futsal kadetska ekipa na Primorskem. Njihov najboljši strelca v prvenstvu je **Mark Tavčar**, dosegel je 16 zadetkov in je na 7. mestu najboljših strelcev lige; **Blaž Vadnal** jih je dosegel 8. Za konec sezone 2022/23 pa pripravlja NK Proteus Postojna v dveh zadnjih februarjskih koncih tedna v športni dvorani ŠC še turnirja za najmlajše igralce futsala.

Brane Fatur

KOŠARKA

Postojnski košarkarji so po 18 odigranih krogih v 2. skl še vedno na predzadnjem mestu. Na zadnjih treh srečanjih so doživeli tri poraze, v letošnji sezoni ostajajo le pri treh zmagah.

Ekipa PVC Nagode Postojna je domačo tekmo proti Ježici izgubila po podaljškju (79 : 84). Veliko

priložnosti je imela, da bi zmagala na tekmi v rednem delu, a v zadnjih dveh minutah niso uspeli zadeti koša. Poraz so doživeli še v Portorožu (71 : 55) in doma proti (za razred boljšim) Jančam (60 : 90). Zdaj je že teoretično jasno, da bodo Postojnčani tudi v letošnji sezoni igrali v skupini za obstanek in se poskušali izogniti izpadu v 3. skl.

Pred zaključkom rednega dela jih čakajo še štiri srečanja – najprej 4. marca v Kranju proti prvemu favoritu 2. skl ECE Triglav in 11. marca izjemno pomembna tekma v Postojni, kamor prihaja ekipa Gorice. Ta bo po vsej verjetnosti prav tako igrala v ligi za obstanek in se bodo medsebojne tekme prenašale v ta del tekmovanja, zato bo podpora v dvorani Šolskega centra Postojna še toliko pomembnejša. V Litijo se postojnski košarkarji podajajo 18. marca, redni del sezone pa zaključujejo 25. marca v domači dvorani z derbijem proti Sežani.

Fantje U-20 v 2. skl prikazujejo dobre igre, saj so v drugem delu štirikrat zmagali in enkrat izgubili. Odlično pa igrajo po preboju v 1. skl fantje **do 18 let**; ob osmih zmagah so doživeli le en poraz in so v svoji skupini na drugem mestu. **Fantje U-16** so še naprej neporaženi; tako so drugi del tekmovanja zaključili na 1. mestu in so na dobri poti k uvrstitvi na zaključni turnir.

Članska ekipa Orlov je redni del sezone zaključila na petem mestu v svoji skupini in se ni uspela uvrstiti v končnico. Igrali bodo za razvrstitev na mesta od 9. do 12.

Na zadnjih treh tekmah rednega dela so Orli za beležili eno zmago in dva poraza. Najprej so v gosteh izgubili proti mladim igralcem novomeške Krke (97 : 63), nato v domači dvorani z visoko razliko premagali Podbočje (97 : 60). Na zadnji tekmi pa so kljub odlični predstavi **Žige Turka**, ki je dosegel kar 34 točk, klonili v Ljubljani proti Globusu (83 : 73). Redni del so Orli zaključili s štirimi zmagami in osmimi porazi. Prav vse zmage so dosegli v domači dvorani Antona Globočnika.

V delu za razvrstitev bodo Postojnčani igrali proti dvema ekipama: najprej 4. marca v gosteh proti Lenartu, teden kasneje pa v Šoštanjju proti Elektri. Sledita še domači povratni tekmi – 18. marca proti Lenartu in 25. marca proti Elektri.

Fantje U-18, ki igrajo v 2. skl, so svojo bero zmag povečali na 4, saj so v zadnjem obdobju zmagali kar trikrat. **Fantje U-16** so v drugem delu 1. skl zmagali petkrat in prav tolikokrat izgubili. V svoji skupini so končali na 4. mestu in s tem zapravili možnosti za uvrstitev na zaključni turnir, a se bodo v tretjem delu vseeno potegovali za visoka mesta.

Boštjan Blaško

SMUČANJE

Konec januarja so se smučarji iz notranjskih in primorskih klubov pomerili na prvi tekmi za Pokal Notranjsko-primorske regije, nadaljevala se je Velika nagrada Argeta junior, odvil se je področno šolsko prvenstvo – torej cela vrsta priložnosti za zbiranje kolajni.

Prva tekma za Pokal Notranjsko-primorske regije (NPR) je bil nočni veleslalom na smučišču Javornik 28. januarja. V slogu tekmovalcev svetovnega pokala so se pod žarometi pomerili tekmovalci kategorij U8 do U12. Pri najmlajših (U8) je zmagala **Laura Gombač** (SK Markin), drugo mesto je osvojila **Emma Rogelj** (SK Kalič), med dečki pa je v kategoriji U10 zmagal **Fabien Žele** (SK Kalič). Naslednji dan so se na istem smučišču pomerili v slalomu še tekmovalci starejših kategorij. Na stopničke za zmagovalce se je uspelo uvrstiti Žani Abram in **Emi Birsa** iz SK Kalič, v kategoriji U21 sta bili prva in druga.

Še več uvrstitev na stopničke so postojnski smučarji dosegli 8. februarja na tekmi v veleslalomu za Pokal NPR v Kranjski Gori. Med deklicami U8 je ponovno zmagala Laura Gombač, med dečki U8 je drugo mesto dosegel **Bine Podjed** (SK Markin). V kategoriji U10 je **Vita Čehovin** (SK Markin) osvojila tretje mesto, nove zmage pa se je veselil Fabien Žele. Vso konkurenco sta premagala tudi **London Klemenc** v kategoriji U12 in **Maks Čehovin** v kategoriji U14; v isti kategoriji se je izkazala še **Karin Filipčič**. Vsi trije so člani SK Markin. Med starejšimi mladinkami (U21) sta uvrstitev s prejšnje tekme ponovili Žana Abram in Emma Birsa, med fanti pa je zmagal **Žan Morel** (SK Markin). Pohvalo si zaslužijo tudi vsi ostali tekmovalci. Tekmo sta skupaj organizirala SK Kalič in SK Snežnik iz Ilirske Bistrice.

Do konca tekmovalj za Pokal NPR sta na sporedu še dva veleslaloma.

Kot že nekaj let zapored je SK Markin tudi letos organiziral tekmo za Veliko nagrado Argeta junior za kategorijo U12. 12. februarja so se

na Cerknem pomerili tekmovalci iz vse Slovenije. Tekme so se udeležili tudi trije smučarji SK Markin, najboljšo uvrstitev je z 32. mestom dosegla London Klemenc.

Letos je SK Markin prvič organiziral tudi državno prvenstvo strokovnih kadrov Združenja učiteljev in trenerjev smučanja Slovenije (ZUTS). Tekma je 18. februarja potekala na Cerknem v zahtevnih vremenskih razmerah. Člani kluba so preizkusili uigranost organizacijske ekipe, trenerji pa so se pomerili tudi na prog. S tretjim mestom v svoji kategoriji se je izkazal **Jan Marolt**.

Barbara Žitko

LOKOSTRELSTVO

Na Rakeku se je s peto tekmo zaključila sezona slovenskega zimskega dvoranskega lokostrelskega pokala. Veliki met je uspel LK Mins Postojna, saj je v konkurenci 35 slovenskih klubov premočno zmagal.

Na 18 m razdalji je streljalo 236 tekmovalcev in tekmovalk iz 34 klubov, odličja pa jih je osvojilo kar 27. Tokrat so se najbolj izkazali Postojnčani, saj so na zadnji tekmi odnesli domov kar 11 odličij. Po petih tekmah so zbrali skupno 1403 točke.

V posamični konkurenci so se postojnski in ostali primorski predstavniki lepo odrezali v vseh kategorijah. V absolutni konkurenci je pokalni zmagovalec z golim lokom postal izkušeni Postojnčan **Andrej Natlačen**. Na zadnji tekmi je bil sicer tretji, a to je bilo dovolj za skupno zmago. Navajamo še nekaj boljših postojnskih rezultatov na Rakeku: prvi mesti tradicionalni lok – **Moreno Miklavčič** (prvi tudi v seštevku pokala) in goli lok – **Matevž Češarek**; drugi mesti ukrivljeni lok – **Klara Miklavčič** (prva v seštevku pokala) in goli lok – **Barbara Obreza** (prva v seštevku pokala); tretja mesta tradicionalni članski lok – **Simon Aralica**, ukrivljeni lok – **Stane Natlačen** in **Eva Kišič**, dolgi lok – **Bojan Mate Manenica** ter goli lok – **Filip Dujmovič** in **Špela Rupar**.

Brane Fatur

ŠAH

V Termah Čatež je v začetku februarja potekalo 30. posamično prvenstvo v standardnem šahu za fante in dekleta v šestih kategorijah, od 8. do 18. leta. Iz ŠK Postojna je nastopila sedmerica pod vodstvom mentorja Jadrana Hlada. Domov so se vrnili kar s sedmimi odličji, tudi z dvema naslovoma prvakinj.

Osemdnevnega prvenstva se je udeležilo skoraj 300 šahistov in šahistk, kar je bila najštevilčnejša udeležba na prvenstvih doslej. V standardnem šahu je **Anja Beber** zmagala v kategoriji D 12 in ponovno dokazala, da pri nas v tej starostni skupini nima dostojne tekme. Tako kot lani je pometla s konkurenco in osvojila vse možne točke. V isti kategoriji je **Kaja Strnad** osvojila 5. mesto. V kategoriji D 8 se je **Zara Zupančič** na svojem prvem velikem tekmovalstvu veselila 2. mesta. Že uveljavljeni **Leon Škrbec** tudi tokrat ni razočaral, po

hudem boju je v konkurenci fantov do 16 let osvojil bronasto odličje. Med fanti do osem let starosti sta prvič na veliki tekmi nastopila **Rok Kragelj** – končal je na visokem 4. mestu, in **Jaka Tomič** – pristal je na 7. mestu. V kategoriji do deset let je premierno nastopil še **Benjamin Ušaj** in vse presenetil s 5. mestom.

Zadnji dan je 140 nastopajočih odigralo še prvenstvo v pospešenem šahu; na njem so tekmovalci ŠK Postojna osvojili še štiri medalje. Za zlato in naslov prvakinje je v svoji kategoriji poskrbela Anja Beber, Kaja Strnad je pristala na 4. mestu, 2. mesta pa so se veselili Rok Kragelj in Zara Zupančič v kategoriji do 8 let ter Leon Škrbec med 16-letniki. ŠK Postojna je v standardnem šahu pristal po številu pokalov na 4. mestu, v pospešenem šahu pa na 4.–7. mestu. Z dvema prvima mestoma je bila Anja Beber ena najuspešnejših šahistk prvenstva.

Brane Fatur

KOMUNALA
SEŽANA PE Postojna

POGREBNA
DEJAVNOST
05 73 11 242

CVETLIČARNA
065 55 96 50

KJE SMO?
Kosovelova ulica 1,
6230 POSTOJNA

BESIM HAJDARI S.P. Jenkova 6
6230 Postojna**OKREPČEVALNICA**
070-157-280

info@hajdari.si

OKREPČEVALNICA BH

Nudimo vam:

- DNEVNE MALICE – vsak dan nekaj okusnega
- PIZZE
- KEBAB in HAMBURGERJE
- jedi z ŽARA

Za **NAROČILO** in **DOSTAVO NA DOM** nas pokličite na št. **070/157-280**

30 let

1993 - 2023

BESIM HAJDARI S.P. Jenkova 6
6230 Postojna

info@hajdari.si

Cimi 051-231-682

GRADBENA DEJAVNOST

Izvajamo naslednja dela:

- izdelava in urejanje fekalne in meteorne kanalizacije, drenaž ...
- rušitvena dela
- zemeljska pripravljala dela
- urejanje, vzdrževanja in novogradnja javnih in zasebnih poti, cest, pločnikov in ostalih površin
- asfaltiranje
- intervencijska dela
- vzdrževalna dela v stanovanjskih objektih (menjava radiatorjev - zamrznitev priključkov, razna manjša popravila...)
- slikopleskarska dela
- pregled cevi s kamero

ASFALTI plus

Asfalti plus, nizke gradnje, d.o.o.,

Šmihel 7, 6257 Pivka, Slovenija

asfalti.plus@gmail.com, M: 041 740 514

IZVAJAMO NASLEDJA DELA:

- asfaltiranje (rezkanje, ročno, strojno)
- novogradnja javnih in zasebnih prometnih površin (cest, pločnikov, dvorišč...)
- ureditev zunanje okolice objektov
- izdelava odvodnjavanj, drenaž, fekalne, meteorne kanalizacije...
- rušitvena dela
- zemeljska pripravljala dela
- izdelava škarp in kamnitih zložb

Kontakti: tel: **+386 41 740 514**mail: **asfalti.plus@gmail.com**

KOMUS

Pogrebne storitve

**V TEŽKIH TRENUTKIH ŽALOVANJA,
OB IZGUBI NAJBЛИŽJEGA,
SMO VAM V POMOČ S PRIJAZNO BESEDO IN
CELOSTNO ORGANIZACIJO ZADNJEGA SLOVESA**

NUDIMO VAM POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

- ❖ ureditev dokumentacije, prevozi in priprava pokojnika (doma in v tujini)
- ❖ izkop in priprava groba, priprava poslovilne vežice
- ❖ klasični in žarni pogrebi, ter raztros pepela na pokopališču
- ❖ ekshumacija
- ❖ organizacija pogrebne svečanosti
- ❖ žalno cvetje, objava osmrtnic
- ❖ pevci, trobentač, poslovilni govor
- ❖ pogrebna oprema
- ❖ urejanje grobov

DODATNE INFORMACIJE: KOMUS d.o.o.Jeršice 3, Postojna, Dežurna št.: **041 377 294**

Tel.: 05 726 55 47, e-mail: komus@komus-po.si

Marta Kernel iz Koč vpisana v Guinnessovo knjigo rekordov

Župan Igor Marentič je v začetku februarja osebno čestital kvačkarici Marti Kernel iz Koč, ki je 1. februarja prejela certifikat Guinnessove knjige rekordov, v katero se je vpisala s projektom Slovenija kvačka pod okriljem zavoda Ustvarjalno srce.

Projekt se je začel septembra 2021, ko so kvačkarice iz vseh 212 slovenskih občin izdelale grbe svojih občin v tehniki C2C - tehnika kvačkanja iz kota v kot. Martino zahtevno delo za izdelavo grba je obsegalo okoli 100 ur, pri čemer je porabila preko 2 kilograma preje. Veličasten kvačkan

grb v velikosti 140 cm x 160 cm je odkupila Občina Postojna.

Projekt, ki je potekal pod častnim pokroviteljstvom takratnega predsednika republike Slovenije Boruta Pahorja, pa se ni ustavil pri grbih. Cilj projekta je bil izdelati največjo kolekcijo kvačkanih grbov in doseči končno število 1.200 kvačkanih izdelkov v isti tehniki (C2C), s čimer se zavod in posamezniki vpišejo v svetovno knjigo presežkov. Ustvarjalci so si motive in velikosti dodatnih izdelkov lahko izbirali po lastni želji. Marta Kernel je poleg grba v zbirko dodala še 4 svoje stvaritve, s čimer je prispevala k skupnemu cilju: vpis v Guinnessovo knjigo rekordov. V knjigi je tako vpisanih skupno 5 njenih izdelkov: grb Občine Postojna, človeška ribica, medved, ovratnik in prijemalke. Postopek vpisa se je zaključil novembra lani.

Marti Kernel je čestital župan Igor Marentič.

Slovesnost v počastitev padlih borcev

V nedeljo 29. januarja, je v Sajevcih potekala krajsa spominska slovesnost v počastitev padlih borcev Sočanovega bataljona, ki jo je tradicionalno izvedla Krajevna organizacija združenj borcev za vrednote NOB Hruševje.

Zbrane je pozdravil predsednik Rado Škerjanc, ki je poudaril pomen vrednot NOB zlasti za bo-

doče rodove, saj je toplo pozdravil pet novih članov. V kulturnem programu so sodelovali govornica Branka Černigoj in harmonikar Nejc Šabec, o požrtvovalnosti borcev NOB pa sta spregovorila tudi podžupan Andrej Berginc in predsednik Združenja borcev za vrednote NOB Postojna Jerko Čehovin.

Po zaključku spominske slovesnosti se je prijeto druženje nadaljevalo na Turistični kmetiji Dolenčevih.

Besedilo in fotografija: Ana Horvat

Predstavitel knjige »Ko so ječali tečaji Evrope«

V dvorani SAZU v Postojni je 14. februarja v organizaciji območne enote TIGR za Postojno in Pivko potekala predstavitel knjige Ko so ječali tečaji Evrope - zbornik o življenju in delu pesnika, novinarja in publicista Draga Bajca in tigrovcih iz goriškega poduredništva časopisa Edinost. Prireditev je povezovala Bruna Olenik.

To je bil čas fašističnega nasilja na Primorskem in upor proti takratni italijanski genocidni politiki. Knjigo ki je posvečena 95-letnici ustanovitve protifašistične organizacije TIGR (1927 -2022), je predstavil njen urednik Gorazd Humar.

Zapel je MePZ Burja DU Postojna, ki ga vodi Jelka Bajec Mikuletič, Sonja Groznik in Igor Rojc pa sta recitirala 2 pesmi.

Besedilo in fotografija: Bruna Olenik

Knjigo je predstavil njen urednik Gorazd Humar.

Preteklo leto izjemno za postojnske gasilce

V lanskem letu so gasilci PGD Postojna posredovali na 255 intervencijah, kar je za tretjino več kot leto prej. Zaradi rekordno visokih temperatur v poletnih mesecih so zabeležili tudi največ požarov v naravnem okolju, vključno z največjim požarom pri Kostanjevici na Krasu. 48 prostovoljnih gasilcev, gasilk in poklicnih gasilcev je v celem letu na intervencijah opravilo skupaj 2103 ur. Zaradi globalnega segrevanja pa se predvideva, da bo v naslednjih letih obseg dela še večji.

Na področju izobraževanja PGD Postojna organizira številne vaje in usposabljanja. Poleg udeležbe na temeljnih tečajih, opravljenih specialnostih in strokovnih dodatnih usposabljanjih, so skupaj z Zdravstvenim domom Postojna in Občino Postojna organizirali dva večdnevna seminarja. Preko celega leta so opravili 195 protipožarnih varovanj, v njihovem servisu pa redno izvajajo preglede gasilnikov, preglede hidrantov in hidrantnega omrežja.

Gasilci nudijo strokovno pomoč in svetujejo občanom ter ostalim uporabnikom pri nakupu gasilnikov, detektorjev in ostale opreme za gašenje ter preprečevanje požarov.

Sodelujejo pri mednarodnih projektih (Sixthsense, Interreg), kjer pridobivajo sredstva, s katerimi so si kupili namensko zaščitno opremo za 45 operativnih članov in članic. V teku je tudi nabava novega vozila za gašenje požarov v naravnem okolju. Aktivno sodelujejo na lokalnem področju, saj skoraj ne mine prireditev brez njihove pomoči. Veliko je zanimanja za ogled novih prostorov Gasilsko reševalnega centra. Obiskovalcem, gasilskim društvom in skupinam predstavijo svoje delovanje, prostore z vozili in opremo. Za najmlajše iz osnovnih šol in vrtcev pa postavijo poligon s premaganjem ovir, kjer pokažejo svoje sposobnosti, pogasijo pravi ogenj na gasilskem simulatorju in rešijo svoje plišaste prijatelje.

OBVESTILO O NAČRTOVANIH OBJAVAH JAVNIH RAZPISOV

Občina Postojna bo v zadnjem tednu februarja na svoji spletni strani objavila

■ prenovljeni Javni razpis za zbiranje predlogov za sofinanciranje IZVEDBE KULTURNIH PROJEKTOV v občini Postojna v letu 2023.

Razširili smo nabor razpisnih področij ter prenovili merila in kriterije za vrednotenje vlog, zato prijavitelje pozivamo, naj vloge oddajo izključno na novih razpisnih obrazcih, sicer ne bodo upoštevane.

Dodatne informacije so na voljo v času uradnih ur na tel. št. 05 728 0723 ali na e-naslovu: martina.ivanovic@postojna.si

Na spletni strani Občine Postojna bosta v kratkem objavljena tudi

■ Javni razpis za E-OSKRBO v občini Postojna v letu 2023

(pomoč pri kritju stroškov socialno-varstvene storitve socialnega servisa celodnevne povezave prek osebnega telefonskega alarma) in

■ Javni razpis za sofinanciranje zaposlitev v nevladnih organizacijah s področja mladine, sociale, zdravstva in humanitarosti v letu 2023.

Razpisni pogoji in razpisna dokumentacija bodo prav tako objavljene na spletni strani. Dodatne informacije v zvezi z razpisoma bodo zainteresirani lahko dobili tudi na Občini Postojna v času uradnih ur na tel. št. 05 728 0721 ali na e-naslovu: alenka.hladnik@postojna.si.

Občina Postojna, v sodelovanju s Podjetniškim inkubatorjem Perspektiva, razpisuje

Javni poziv ZA RAZVOJ NAJBOLJŠE PODJETNIŠKE IDEJE na območju občine Postojna

Namenjen je inovativnim potencialnim podjetnikom in podjetnikom začetnikom, z namenom nudenja vsebinske in finančne podpore pri razvoju učinkovitega poslovnega modela za lažji zagon podjetij.

Pomoč se bo izplačalo kot denarno nagrado za najboljšo podjetniško idejo:

- **NA PODROČJU TURIZMA, v vrednosti 10.000,00 EUR,**
- **NA PODROČJU OSTALIH GOSPODARSKIH PANOG, v vrednosti 10.000,00 EUR**

► **Rok za prijavo je do 28. aprila 2023, do 13.00.**

Prijavitelji oddajo vloge po pošti oziroma osebno na naslov Občina Postojna, Ljubljanska 4, Postojna.

OPOMBA: Prejemnik denarne nagrade mora **pred prijavo na ta javni poziv uspešno zaključiti program Biznis in PIP**, biti izbran s strani Podjetniškega inkubatorja Perspektiva kot kandidat z najboljšo podjetniško idejo in pridobiti potrdilo o izboru zmagovalne podjetniške ideje.

Dodatne informacije in pomoč pri izpolnjevanju ter pojasnjevanju obrazcev so na voljo vsak delovni dan med 9.00 in 12.00 uro na Podjetniškem inkubatorju Perspektiva, 031 257 222 (Ana Širca) in na info@inkubator-perspektiva.si.

Javni razpis za dodelitev sredstev finančne pomoči ZA OHRANJANJE IN RAZVOJ KMETIJSTVA IN PODEŽELJA v Občini Postojna v letu 2023

Vrste pomoči	Vrsta ukrepa	Sredstva v letu 2023 (eur)
Državne pomoči po skupinskih izjemah v kmetijstvu na podlagi Uredbe Komisije (EU) št. 702/2014	UKREP 1., PODUKREP 1.1: Posodabljanje kmetijskih gospodarstev	28.000,00
	UKREP 1., PODUKREP 1.2: Urejanje kmetijskih zemljišč in pašnikov	31.000,00
	UKREP 2: Pomoč za naložbe v zvezi s predelavo in trženje kmetijskih proizvodov	6.000,00
De minimis pomoč na podlagi Uredbe komisije (EU) št. 1407/2013	UKREP 5: Sofinanciranje prevoza mleka	8.000,00
	UKREP 6: Pomoč za naložbe v predelavo in trženje kmetijskih in živilskih proizvodov ter trženje v nekmetijsko dejavnost na kmetiji	5.500,00
Ostali ukrepi Občine (na podlagi veljavne zakonodaje s področja javnih financ	UKREP 7: Podpora delovanju društev s področja kmetijstva in razvoja podeželja	1.500,00
	SKUPAJ	80.000,00

■ Rok za prijavo je do vključno 6. marca 2023.

■ Vlagatelji morajo vloge oddati priporočeno po pošti na naslov: Občina Postojna, Ljubljanska 4, Postojna (velja poštni žig na dan oddaje) ali osebno v sprejemni pisarni Občine. Na hrbtini strani ovojnice morata biti navedena naziv in naslov vlagatelja.

■ **Vsaka posamezna vloga mora biti poslana v zaprti ovojnici z oznako: »Ne odpiraj – vloga na javni razpis KMETIJSTVO 2023«.**

■ **V primeru, da vlagatelj oddaja več vlog, mora biti vsaka vloga poslana v posebni ovojnici.**

■ Dodatne informacije na tel. št.: 05 7280 725, in na: kristina.kalister@postojna.si.

Komisija za podelitev priznanj Občine Postojna objavlja

RAZPIS ZA PODELITEV PRIZNANJ IN NAZIVOV Občine Postojna v letu 2023

Pobude za podelitev priznanj lahko posredujejo svetniške skupine Občinskega sveta Občine Postojna, društva in druge organizacije civilne družbe ter posamezni občani. Pobude morajo biti pisne in obrazložene ter podane v skladu z določili javnega poziva.

Komisija zbira predloge za podelitev naziva:

- **»Častni občan Občine Postojna«**, ter priznanj
- **»Priznanje 23. april«** in
- **»Priznanje župana Občine Postojna«.**

Pogoji in kriteriji za podajo pobud in predlogov za podelitev posameznega priznanja so natančno opredeljeni v javnem razpisu, ki je v celoti objavljen na spletni strani Občine Postojna www.postojna.si. Obrazce za prijavo lahko dobite v sprejemni pisarni ali na spletni strani Občine Postojna.

Predloge za podelitev priznanj je potrebno v zapečateni ovojnici predložiti na naslov: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna s pripisom: RAZPIS – PRIZNANJE, NAZIV: _____ 2023 do **četrтка, 16. marca 2023, do 15. ure**

Vodnik dogajanja v občini Postojna

28. februar

18:00 Večer družabnih iger

- Na voljo karte in različne namizne igre, pijača in prigrizki
- Mladinski center Postojna
Org.: MCP

1. marec

18:00 Potopis

- »Via Pannonia«
- Predavanje o kolesarjenju po Madžarski Jakobovi poti
- Knjižnica Bena Zupančiča Postojna
Org.: PD Postojna in Bike Slovenia

5. marec

od 10:00

Brezplačen obisk muzeja

- Na voljo ogled stalne razstave Muzej krasa, občasne razstave in otroške razstave Jamar Junior
- Notranjski muzej Postojna
Org.: Notranjski muzej Postojna

7. marec

18:00 Delavnica čuječnosti

- Predstavitvena delavnica z Evo Požar
- Knjižnica Bena Zupančiča Postojna
Org.: Knjižnica Bena Zupančiča Postojna

10. marec

17:00 Dobrodelni koncert

»...In (z)rasla je Šiška«

- Nastopajo Pevski zbor Vrta Postojna Šiške, Bohem, Matic Marentič, Mya in kompanija
- Kulturni dom Postojna
Org.: Vrtec Postojna

11. marec

20:00 Primorska poje

- Nastopajo vokalne zasedbe iz Izole, Kopra, Tolmina, Opčin in Zgonika
- Kulturni dom Postojna
Org.: JSKD OI Postojna in MePZ Postojna

14. marec

17:30 Pravljična predstava

Kapica rdeča volkeca sreča

- Predstava za otroški abonma in izven; rezervacije vstopnic na 031 304 878
- Kulturni dom Postojna
Org.: Občina Postojna

17. marec

19:00 Razstava stripov Matjaža Bertoncija

- Odprte razstave, vstop prost
- Mladinski center Postojna
Org.: MCP

19. marec

Moj Kino

- 14:30 Moja poredna vila (sinhronizirano)
- 16:15 Pozabljenčki (sinhronizirano)
- 18:00 Šazam! Bes bogov
- Vstopnice na blagajni KD in na moj.kino.si
- Kulturni dom Postojna
Org.: Občina Postojna

19. marec

19:00 Evropsko popotovanje – koncert MePZ

- Prvi samostojni koncert MePZ Postojna z novim zborovodjem Klemnom Miklavčičem
- Glasbena šola Postojna
Org.: MePZ Postojna

24. marec

20:00 Koncert Bohem

- Promocijski koncert ob izidu nove plošče Proti toku, vstopnice na mojekarte.si
- Kulturni dom Postojna
Org.: Občina Postojna

25. marec

17:00 Otroška glasbena predstava Repki grejo na turnejo!

- Nastopajo Trkaj, Igor Saksida in plesalci plesne šole Artifex, vstopnice na eventim.si
- Kulturni dom Postojna
Org.: Kulturno društvo KGB

27. marec

17:30 Koncert ob materinskem dnevu

- Nastop najmlajših učencev GŠ Postojna
- Glasbena šola Postojna
Org.: GŠ Postojna

28. marec

19:30 Predstava Boeing Boeing

- Za abonma in izven; rezervacije vstopnic na 031 304 878
- Kulturni dom Postojna
Org.: Občina Postojna

Do konca marca

Razstava Nagelj dehteč, na steni rdeč

- Soboslikarstvo in črkoslikarstvo na Postojnskem in Bistriškem, avtorice Magde Peršič
- Notranjski muzej Postojna,
Org.: Notranjski muzej Postojna

VABLJENI PO NOVA ZNANJA!

Delavnica: OBREZOVANJE IN SPOMLADANSKA NEGA VRTNIC

četrtek, 2. marec ob 16. uri, Ljudska univerza Postojna

Delavnica: RECIKLIRNICA

torek, 14. marec ob 17. uri, Ljudska univerza Postojna

Delavnica: SKRIBNO RAVNANJE S SOBNIMI RASTLINAMI

KRAJEVNA SKUPNOST HRAŠČE
sreda, 15. marec ob 16.30 uri (Kulturni dom Hrašče)

Delavnica: SPOZNAJMO FACEBOOK (2. del)

četrtek, 16. marec ob 9.30 uri, Ljudska univerza Postojna (učilnica 10)

ZIMSKA/ SPOMLADANSKA REZ IN CEPLJENJE SADNEGA DREVJA

KRAJEVNA SKUPNOST PLANINA
ponedeljek, 6. marec ob 16.30 uri (Na Lepeni, Planina 231)

KRAJEVNA SKUPNOST HRAŠČE

torek, 7. marec ob 16.30 uri (Kulturni dom Hrašče)

KRAJEVNA SKUPNOST RAZDRTO

četrtek, 9. marec ob 16.30 uri

KRAJEVNA SKUPNOST LANDOL

petek, 10. marec ob 16.30 uri (Dom krajanov Landol)

KRAJEVNA SKUPNOST OREHEK

petek, 24. marec ob 16.30 uri (Kulturni dom Orehek)

USPOSABLJANJE "HITREJŠI VSTOP MLADIH NA TRG DELA"

Sprejemamo prijave: 30-urni tečajji: digitalne veščine, komunikacija in odnosi, tuji jeziki.

www.lu-postojna.si, info@lu-postojna.si, 05/ 721 12 80

KULTURNI DOM POSTOJNA

24. 3. 2023 OB 20.00

VSTOPNICE NA MOJEKARTE.SI

OBČINA
POSTOJNA

KULTURNI DOM
POSTOJNA

	AVTOR: MATEJ MISLEJ	VELIKA EPSKA PESNITEV	SICILIJANSKA JED IZ JAJČEVCEV	ZIMSKA PADAVINA	POTROŠNJA	PRIPRAVA ZA ORANJE, KOTNI PUG	SLOVENSKA PEVKA VERBOTEN	PRIVZEMANJE AMERIŠKEGA NAČINA ŽIVLJENJA	HIMALAJSKA KOZA
	RAZSTAVNI PREDMET								
	POGLED NA POKRAJINO S ŠIRŠIM RAZGLEDOM								
	PONUĐNIK TELEKOMUNIKACIJSKIH STORITEV								
	SLOVENSKI KOLESAR (TADEJ)								NESPAMETNO, NEUMNO RAVNANJE
	EDEN				KROGLICA PRI BALINANJU				
VERZ IZ TREH ZLOGOV				SMEŠNICA					

	STOPNJA V VOJAŠKI HIERARHIJI	RIMSKA BOGINJA JEZE	DRUGAČNA RAZLAGA ŽE ZNANE TEME	IZDELOVALEC LESENE KRITINE		POSTOJNA	REKLAMNO OBVESTILO	SL. IGRALKA ŽELEZNIK GLAVNI ŠTEVNIK			BALETRNIK OTRIN DRUŽINA IT. GRADITELJEV GODAL		
OCVRTE KROMPIREVE REZINE					ZAPRAVLJANJE, RAZSIPNIŠTVO						FRANCOŠKI PISATELJ (EMILE) IZVOZ		
DRŽAVA V AZIJI					MADŽARI GREBAČA ZA ŽERJAVICO				GERMANSKO PLEME DRAŽILO				
NACIJA						GL. MESTO PERUJA KRAJ PRI OPATUJI				PRISTANIŠČE V IZRAELU GR. LADIAR ONASIS		IVO JAN UPRAVNA ENOTA V OSMANSKEM CESARSTVU	
	SL. ZNAMKA AVTODOMOV ČEVELI S KOLESKI	AFRIŠKA VIRUSNA MRZLICA						SLOVENSKA PISATELJICA PEROCI ZIDAK			OZKA POT ZA PEŠČE PRIPADNIK ALPSKE RASE		
GESLO							OBLAČILA IZ PRALNEGA BLAGA SAMEC GOVEDA					SL. PIANIST BERTONCELJ MAVRAH (NAR.)	SLOVENSKI PISATELJ CANKAR
NAJDAJŠJA REKA V FRANCIJI						AVSTRIJSKI SKLADATELJ (ALBAN) 100 m²				DOTOK DENARJA NA RAČUN RENIJ			
DESNI PRITOK RENA V NEMČIJI				AMATER, NESTROKOVNJAK				DRŽAVA V VZHODNI AFRIKI					
EGIPČANSKI BOG SONCA				ROPARSKI DELFIN				AMERIŠKI IGRALEC BEATTY			DRUŽBENI, SOCIALNI POLOŽAJ		

Refleksoterapija obraza, učinkovita pomoč pri hormonskih motnjah, alergijah, depresiji, nespečnosti, glavobolih in migrenah ter drugih zdravstvenih težavah.

OMNIA, terapevtsko-negovalni studio podarja tri nagrade:

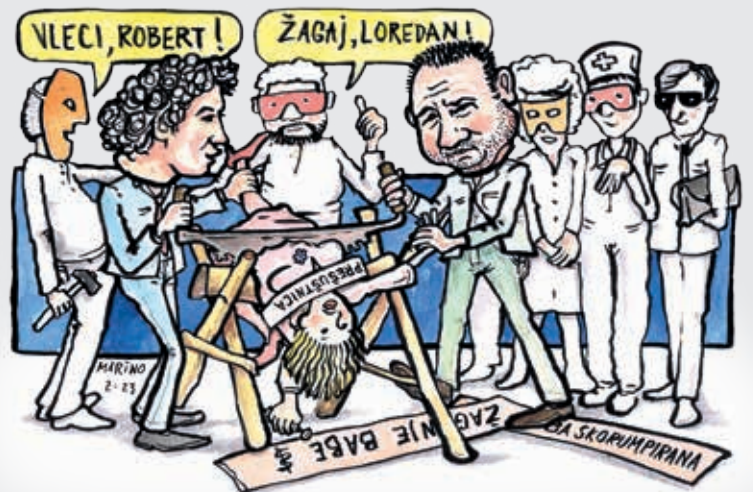
1. nagrada: **japonski Cosmo lifting;**
2. nagrada: **refleksoterapija obraza;**
3. nagrada: **tibetanska masaža vratu in glave.**

Geslo nagradne križanke na osenčenih poljih in svoj naslov pošljite na dopisnici na naslov Postojnski preprih, Ljubljanska c. 4, 6230 Postojna ali na e-naslov postojnski.preprijh@postojna.si **najkasneje do 7. marca.** Med pravnimi rešitvami križanke bomo izžrebali tri nagrajence

Izžrebani nagrajenci januarske številke:

1. nagrado (kosilo za 2 osebi) prejme **RASTO GAVEZ,** Orehek 44, 6258 Prestranek;
2. nagrado (2 uri jahanja) prejme **JOŽICA PRISLAN,** Cesta v Staro vas 1, 6230 Postojna;
3. nagrado (1 ura jahanja) prejme **ANTO SLAŽEVIČ,** Ulica Padlih borcev 10, 6258 Prestranek..

Nagrajenci naj se za koriščenje nagrad predhodno dogovorijo po telefonu (tel. št.: 051 311 211).

Štiri desetletja skrite fotografije

Štirideseta obletnica selitve Šolskega centra Postojna v nove prostore je vzbudila tudi mnoge nostalgичne spomine na prvotno Gimnazijo Postojna. Ti so bolj kot na šolske obveznosti vezani na razposajene izlete, ekskurzije ter športne in kulturne dogodke. Po 40 letih smo dobili digitalizirane fotografske posnetke, ki so zaradi požara v gimnazijski foto temnici ostali le na celuloidnem traku.

Prof. Martina Koman med tekmovanjem na Vremščici.

Med obšolskimi dejavnostmi je bil tudi foto krožek, ki je načrtno gradil in shranjeval fotografski arhiv šolskega dogajanja. V 70. letih ga je vodil **prof. Savo Tomić** (poučeval je tehnično vzgojo, fiziko ter obrambo in zaščito). V tedanji fotografski opremi sta poleg začetnega šolskega primera fotoaparata *Lubitel 2* sodelovala še za tiste čase popularna *Practica LTL* (zrcalno refleksna inačica japonske Mamiye) in povečevalnik iz takrat dosegljivega vzhodnoevropskega bloka. »Pajzlu« podobna foto temnica je v šolskem letu 1981/82 zagorela in požar je uničil dobršen del opreme in negativov. Moj gimnazijski sošolec **Janez Černač** me je tik pred koronskimi

časi povabil, da bi digitaliziral nekaj fotografskih negativov. Ti so 40 let ostali razviti samo na celuloidnem traku. Tako smo pridobili digitalizirane fotografije, ki so bile kar štiri desetletja skrite očem. Tri delimo z bralci našega časopisa.

Svojevrstna posebnost v sedemdesetih letih je bilo tekmovanje za najboljši razred. Sprva so tekmovanja vključevala športno rivalstvo (v košarki, odbojki, rokometu in nogometu), pridružila sta se strelstvo z zračno puško in šah, točkoval se je polletni učni uspeh oddelka, vključeni sta bili tekmovanja recitatorjev in pevskih skupin. Poseben izziv je bila samoiniciativna akcija. To je bila

Člani krožka OZN na Stolu, v sredini prof. Franc Zupan.

Na odprtju razstave Stojana Zafreda so sodelovali (od leve proti desni): Sabina Ileršič, Nataša Zanuttini, Tatjana Nared, Janja Bončina, Stojan Zafred in Tomaž Pengov.

dolžna prijaviti in izpeljati vsaka oddelčna skupnost. Tako so se zvrstile razne čistilne akcije, obiski doma starejših, zbiranje oblačil in starega papirja za Rdeči križ, kulturne proslave in likovne razstave ... **Nataša Zanuttini**, ki je že na svoj prvi gimnazijski dan sošolcem povedala, da bo novinarka, je v drugem letniku (1975/76) kot glavna organizatorica s pomočjo razreda postavila razstavo slikarja **Stojana Zafreda**, tetraplegika iz Divače. Preden se je ponesrečil, je igral trobento v več glasbenih skupinah. Na odprtju razstave je svojemu prijatelju odpel dve pesmi legendarni kantavtor **Tomaž Pengov**.

V tekmovanje so bili vključeni tudi športni dnevi. Prvi je bil zmeraj planinsko obarvan (pohod na Nanos, Slivnico, Lonico in Vremščico), drugi namenjen zimskim radostim, tretji zaznamovan z atletiko, četrti pa z orientacijskim pohodom po partizansko obeleženih krajih na občinski praznik, 23. aprila. Na športnih dnevih se je v raznovrstnih tekmovanjih, kvizih in ugankah nadaljevalo točkovanje za najboljši razred. Nagradni sklad je bil skromne denarne narave, prispevala sta ga šola in Telesno-kulturna skupnost Postojna. Sredstva so se v glavnem zbirala za zaključni maturantski izlet. Na vrhu Vremščice se je v streljanju z lokom preizkusila tudi **prof. Martina Koman** (matematiko in fiziko je poučevala med letoma 1968 in 1988). Kot je razvidno s fotografije, je pritegnila veliko zanimanja in smeha.

Prof. Franc Zupan je predmet zgodovina poučeval od svojega prihoda v Postojna (od leta 1959) do svoje upokojitve leta 2000. Njegov zable-

teno sestavljen sistem vrstnega reda spraševanja ni nikoli razkrila nobena generacija dijakov. Vpeljal je krožek OZN (Organizacija združenih narodov), ki se ga je tedensko udeleževalo do 40 poslušalcev. V krožku so se izmenjevali debate in referati o dogajanju doma in po svetu, kot glavno smer delovanja so si njegovi člani začrtali sodelovanje s Slovenci v zamejstvu. Organizirali so protestna zborovanja v zvezi z divljanjem nacionalistov na Koroškem in izpeljali za dijake najbolj zanimive ekskurzije – izmenično v Beneško Slovenijo, Kanalsko dolino, na Goriško in Tržaško ter seveda Koroško. Gre pa prof. Zupanu tudi priznanje, da je velik del njegovih dijakov vzljubil planine in nadaljeval s to vseslovensko ljubeznijo. Tisti, ki jim je bilo planinstvo odveč, se še zmeraj lahko pohvalijo, da so bili vsaj na Kriški gori. Za vzpon nanjo so si v izhodiščni točki ogledali Zupanovo domačijo v vasi Križe. Zupan je v planinski koči ob kuhanem vinu in ljudskih pesmih dijake tikal, že v ponedeljek pa je v razredu vse obvezno vikal.

Besedilo: Marino Samsa; fotografije: Janez Černač.

POPRAVEK

V januarski številki Postojnskega prepaha se je avtorju pri krajšanju predolgega prispevka prikradla napaka. Elizabeth Dodolovič je hčerka Franca in Angele Jordan, Elizabeta Bavarska - Sissy pa je seveda soproga cesarja F. Jožefa. Za napako se opravičujemo.

Uredništvo